

Misyonerlik (2. Bölüm)

Osmanlı Devleti'nde Misyonerlik Faaliyetleri

Osmanlı Devleti 16. yüzyılda yabancılara verdiği kapitülasyonlar, Tanzimat (1839) ve Islahat (1856) fermanlarından sonra misyonerlerin açık alanı haline gelmiştir. 19. asrın başında başlayan ve Türk Kurtuluş Savaşı'na sonuna kadar geçen zaman içerisinde Osmanlı İmparatorluğu'nda misyonerlik faaliyetleri çok hızlı bir şekilde gelişmiştir. Misyonerlik faaliyetlerinin bu denli başarılı olmasında şüphesiz Osmanlı Devleti'nin kapitülasyon ve fermanlar ile verdiği ayrıcalıkların çok büyük etkileri olmuştur.

Misyonerlerin çalışmalarında daha çok açtıkları eğitim kurumları etkili olmuş, Ortadoğu genelinde binlerce eğitim kurumunda yöredeki insanlar, Protestan veya Katolikler eğitimden geçirilmiş, böylece yöre Hıristiyanlarının Protestan ya da Katolik kiliseye bağlanması sağlanmıştır. Bu eğitim kurumlarının bir diğer işlevi de Osmanlı idaresi altında bulunan bölgelerde yaşayan gayri müslim halk arasında Amerikan, İngiliz ve diğer Batı ülkelerinin siyasal amaçlarına paralel biçimde etnik-ayırımçı bir anlayışın oluşup gelişmesini sağlamak olmuştur. Nitekim

Anadolu'nun her tarafında açılan misyoner teşkilâtı destekli yüzlerce kolejde Ermeniler, Ortodoks Rumlar ve Süryânîler gibi gruplar örgütlenmeye çalışmıştır. Bu çalışmalar özellikle Ermeni, Rum ve Bulgar milliyetçiliğinin teşekkülünde etkili olmuştur. Bu arada misyonerler Arap milliyetçiliğinin gelişmesine de büyük katkıda bulunmuştur. XX. yüzyıl başlarında sadece Amerikan misyoner teşkilâtlarına bağlı olarak Anadolu'da faaliyet gösteren okul sayısı 400'ü aşmaktadır. 1914'te yalnızca Osmanlı Devleti'nin kuzeydeki bölgelerinde yer alan misyoner okullarında yaklaşık 25.000 öğrenci eğitim görmekteydi. (TDV İslam Ansiklopedisi)

Misyonerler başlangıçta kendilerine Anadolu'da hedef bulamamışlardır. Ancak daha sonra Ermenilere odaklanıp çalışmalarında başarılı olmuşlardır. Açtıkları okullardan mezun olanların başarılı olmaları bu okulların etkilerini artırmıştır. Hatta zamanla Müslüman Türkler dahi çocuklarını bu okullara göndermişlerdir. Misyonerlerin genel hedef kitleleri, İslamiyet'in yaygın olduğu bölgeler olmuştur. Bu çalışma Osmanlı Devleti ile sınırlı kalmayıp Afrika Kıtası, Arap Yarımadası, İran ve Orta Asya halklarına yönelik bir çalışmadır. Osmanlı Devleti'nin çok milletli ve etnik kökenli yapısı ise bu yönetime çok müsaitti. Çünkü Osmanlı yönetimi altında Rum, Ermeni, Yahudi, Maruni ve Dürzi etnik kimliklerine mensup gruplar yaşamaktaydı. Osmanlı yönetimindeki Lübnan'da Marunileri Fransızlar, Dürzileri İngilizler, Anadolu'daki Ermenileri ise Amerika Birleşik Devletleri kullanmıştır.

Misyonerliğin etkili olmasındaki vasitalardan biri muhakkak ki matbaanın kullanılmasıdır. İlk matbaa 1822 yılında Malta'da faaliyete geçmiştir. Matbaa faaliyete geçtikten sonra Aralık 1826'ya kadar geçen sürede yaklaşık sekiz milyon baskı işi yapmıştır. Anadolu'da Rumca, Ermenice, Arapça ve Türkçe ders kitabının eksikliği, misyonerleri bu ders kitaplarını basmaya yönlendirdi.

1830'da Osmanlı-Amerikan ilişkileri resmi olarak başladı ve hemen arkasından İstanbul'da ABD diplomatik temsilciliği faaliyete geçti. Bu da matbaanın artık yasal olmasının önünde engel kalmadığı anlamına geliyordu, çünkü matbaa bir Amerikan matbaasıydı. Osmanlı'nın sürekli müdahalesi ve gözetimi altında İstanbul'da rahat çalışılamayacağı anlaşıldığı için matbaanın İzmir'e taşınmasına karar verildi. Matbaa 1833 yılından 1953 yılına kadar faaliyetlerini İzmir'de sürdürdü. Daha sonra ise ihtiyaçlar doğrultusunda Mersin, Antep ve Beyrut'ta yeni birer matbaa açıldı. Matbaa ile ilgili elde mevcut bir kataloğa göre, başlangıcından 1881 yılına kadar Malta, İzmir ve İstanbul matbaalarından toplam

725 adet kitap, broşür, risale vb. yayını yapılmıştır. Matbaanın basın yayım işleri bazen engellemelerle karşılaşsa da I. Dünya Savaşına kadar hızından hiçbir şey kaybetmeden çalışmıştır. İkinci Meşrutiyetin ilan edildiği yıla (1908) kadar, yapılan baskı işi toplam 900.000.000 (dokuz yüz milyon) sayfayı aşmıştır.

Kanuni Sultan Süleyman'dan bu yana sürekli ve genişleyerek devam eden kapitülasyon anlaşmaları, azınlıklara önce Tanzimat Fermanı sonra Islahat Fermanı ile tanınan haklar Osmanlı Devleti'ni misyonerlerin adeta merkezi haline getirmişti. Osmanlı Devleti'nin verdiği kapitülasyonlar o seviyeye gelmişti ki Osmanlı ülkesinde yaşayan Müslüman halkın yabancılar kadar hakları yoktu. Osmanlı Devleti bu yabancıları hiçbir şekilde sorgulayamaz, yargılayamaz ve onlara kötü muamele yapamazdı. Bazen ya çok düşük bir vergi ödüyorlar, bazen de vergilerden dahi muaf hale geliyorlardı. Devletin herhangi bir mülki amirinin müdahalesi sırasında ise derhal konsolosluğa başvuruluyor ve devlet ya kat kat bedelini ödüyor ya da daha fazla ayrıcalıklar veriyordu. Örneğin; 1895 yılındaki olaylar misyoner okullarını geniş ölçüde etkilemiş, Fırat Koleji bu olayların içinde çalkalanmış, okul binalarından sekizi yangın ya da yağmadan zarar görmüş ve o tarihte 88.000 dolar olarak tahmin edilen zarar 1901 yılında 100.000 dolar Osmanlı Devleti'nce ABD'ye ödenmiştir.

3 Kasım 1839'da Tanzimat Fermanı'ndan sonra 27 Şubat 1856'da ilan edilen Islahat Fermanı da devlet içindeki yabancılarla önemli haklar sağlıyordu. Islahat Fermanı'nın özellikle bütün toplumlara okul açma yetkisi vermesi, serbest ve eşit şartlar altında ticari ve ekonomik faaliyetlerde bulunmalarını sağladı. Yabancı devletler ile yapılacak anlaşmalar çerçevesinde yabancıların Osmanlı sınırları içerisinde mülk edinmeleri mümkün oldu. Bu durum, Osmanlı İmparatorluğu'nda misyonerlik faaliyetleri yürüten, başta ABCFM (Amerikan Yabancı Misyoner Komisyonu Kurulu) gibi örgütlerin ve misyonerlerin işini kolaylaştırıyordu.

İkinci Meşrutiyetin ilan edildiği yıl (1908), ilk günden beri yapılan baskı işi toplam dokuz yüz milyon sayfayı aşmıştı. Bu rakam misyonerlerin işlerini ne kadar ciddiye aldıklarını ve matbaayı bu işte nasıl kullandıklarını gözler önüne seriyor. Geri kalmış bir Anadolu'da bu yayınlara önce hitap edilen kesim olarak Ermeniler göze çarpsa da daha sonraları birtakım yararlarından dolayı Müslüman halk da bu yayınlara rağbet etmiştir. Hatta bununla kalmayıp ilerleyen süreçte çocuklarını misyonerlerin yönetimi altındaki misyoner Amerikan okullarına dahi gönderiyorlardı. Bugün de bu durum maalesef halen devam etmektedir devlet

okullarının yeterli derecede kaliteli olmaması özellikle zengin halkın çocuklarının eğitimi için paralı yabancı okullara yönelmektedirler.

Şark komutanı Kazım Karabekir Paşa'nın, "Nasıl Hıristiyan Olacaktık" adlı kitabında şunlar yazılıdır:

"Asırlarca garbın karşısında yıkılmaz bir kale halinde duran Türk devletini zaafa düşürmek, parçalamak ve sonra da yutmak için garplılar, bir taraftan misyonerler vasıtasıyla türlü türlü mektepler açarak Hristiyan çocuklarına ihtilal fikirlerini aşılrken, diğer taraftan da Siyonist Yahudiler vasıtasıyla kemale ermiş insanları açtıkları mason localarını da yaldızlı sözlerle modern ve milliyet duygularından yani Müslümanlık ve Türklükten soyarak kendi emellerine uygun bir hale getiriliyordu. Mason teşkilatlarına giren devlet adamları gözü kapalı bu ağ içinde yürüyorlardı. Mason biraderlerden aldıkları ilham ile yanlış düşünceler, yanlış tedbirler hem devleti hem Müslümanlığı hem Türklüğü düşürüyordu. Ana unsur olan Türk milletinin ve onun din kardeşleri olan diğer İslam unsurlarının istikballeri için hiçbir şey düşünmüyordu. Yabancı kaynaklardan gelen şüpheli ve zararlı bir takım cereyanlar kolaylıkla bir ideal mahiyetini alıyordu.

İşte Türk imparatorluğunu bu iki müessese parçaladı ve yıktı:

- 1) Misyonerlerin açtıkları mektepler;
- 2) Yahudilerin idare ettikleri mason locaları.

Paşa'nın, masonlukta ilgili görüşlerini ihtiva eden ve İslam Türk Ansiklopedisi Mecmuası ile, Cevat Rifat Atilhan'nın "Son devrimizde temiz ve vatanperver mücahitlerin başında merhum Kazım Karabekir paşa gelir...Bunun için, İstiklal Savaşı'nın hakiki kahraman kumandanının güzel bir hülasasıyla bu bahse giriyorum." takdimiyle "Farmasonlar İslamiyet'i ve Türklüğü Yıkma İçin Nasıl Çalıştılar?" adlı eseri içerisinde yayınlanan makalesinden alınmıştır."

Osmanlı içindeki misyonerlik faaliyetlerini eleştiren Osmanlı yazarlar da vardı. Ancak onların bu çabaları misyonerleri durdurmaya yetmedi. Çünkü Osmanlı Devleti büyük bir iktisadi kriz yaşıyordu. Bu nedenle yabancı devletlerin finansal yardımına ihtiyaçları vardı. Osmanlıda misyonerliğe reddiyeler yazanların başında Ahmet Midhat Efendi (ö.1912) gelir. Mithad Efendi "Müdâfaa" adlı üç ciltlik bir reddiye yazmıştır. Bu reddiye ile ilgili olarak TDV İslam Ansiklopedisinde şunlar yazılıdır:

“Türkiye’deki misyoner faaliyetlerine karşı reddiye mahiyetindeki eseri, önce Tercümân-ı Hakikat gazetesinde tefrika edilen eser (6 Haziran – 8 Ağustos 1299; 14 Eylül 1299 – 17 Mart 1300) küçük boyutta üç ciltten oluşmaktadır (İstanbul 1300-1302). İlk cildin başlığı altında, “Ehl-i İslâm’ı Nasrâniyet’e davet edenlere karşı kaleme alınmıştır” ibaresi yer almaktadır. Ahmed Midhat Efendi eserinin mukaddimesinde, Osmanlı Devleti’nin kendi ülkesindeki Hıristiyanların dinî hayatını güvence altına aldığı, hatta misyonerlik faaliyetlerine bile göz yumduğu halde misyonerlerin bu hoşgörüyü suistimal edip İslâmiyet aleyhinde neşriyatta bulduklarını, özellikle ailelere ve kadınlara nüfuz etmeye çalıştıklarını, Gıdâü’l-mülâhazât, Kitâb-ı Mîzânü’l-Hak, İstidlâlât, Dürer-Münciyye-i Mesîhiyye, Te’sîsât-ı Mesîhiyye gibi İslâm aleyhinde Türkçe kitaplar yayımladıklarını belirterek bâtil ve yersiz iddialarına karşı bu müdafaayı kaleme almak mecburiyetinde kaldığını söyler.

Müdâfaa’nın ilk cildinde Ahmed Midhat Efendi uzunca bir bölümü münazara ve münakaşa usulünde dikkate aldığı esaslara ayırmıştır. Ardından Filistin’in tarihî durumu ve buradaki inanç toplulukları hakkında bilgi veren müellif, Hz. İsa’nın zuhuru ve yaşayışı ile kilise yayınlarında uzun uzun anlatılan havârilere hayat hikâyelerinin tarihî gerçeklere uymadığını, çelişkilerle dolu olduğunu, Hıristiyanlığın kılıç kuvvetiyle değil kelâm kuvvetiyle yayıldığı iddialarının da doğru olmayıp Hıristiyanlık uğruna pek çok savaşın yapıldığını belirterek Haçlı seferleri sırasındaki zulümleri anlatır. Hz. İsa’dan belirli bir söz nakledilmediğini, bu sebeple İnciller’in güvenilir metinler sayılmadığını, bunların çok sonraları kaleme alındığını ve aralarında da çelişkiler bulunduğunu ileri sürer.

Müdâfaa’nın II. cildinde, eserinin bu kadar itiraza uğramasının Hıristiyanların kendi yayınlarını delil olarak göstermesinden kaynaklandığını söyleyen Ahmed Midhat Efendi itirazları sıralayarak her bahsi kendi cevaplarını eklemek suretiyle tamamlar. Alt başlığı “Hıristiyanlığın Mâzisi, Hali, İstikbali” olan Müdâfaa’nın III. cildini yazar, kendisine gönderildiğini söylediği Fransızca imzasız bir mektup üzerine yazdığını ifade eder. Bu mektupta Chateaubriand delil gösterilerek Hıristiyanlığın ve özellikle Katolikliğin insanlık için kıyamete kadar devam edecek ilâhî, ahlâkî ve siyasî bir nizam olduğu iddia edilmiştir. Bu sebeple III. ciltte Ahmed Midhat Efendi, Chateaubriand’ın Le génie de Christianisme adlı eserini ele alarak Nasrâniyet’in kanûn-ı ilâhî, kanûn-ı ahlâkî ve siyasetle olan ilişkilerini üç bölüm altında inceler. Romanlarında ve diğer eserlerinde hiçbir zaman mutaassıp bir

Müslüman tavrı takınmamış olan Ahmed Midhat Efendi'nin Müdâfaa ile beraber reddiye mahiyetindeki bazı eserlerinin yayımının 1883- 1900 yılları arasında yoğunlaşmış olması dikkati çekmektedir. Onun endişesi bazı Osmanlı gençlerinin Avrupa'daki dinsizlik akımlarına kapılması ihtimalidir. Nitekim bu yıllarda Ahmed Midhat Efendi, kabiliyetli ve vatanperver bir Osmanlı subayı olarak takdir ettiği Beşir Fuad'ı tanımış, onun pozitivist ve materyalist fikirlerle inanç kaybına uğradığına ve intiharına şahit olmuştur. Böylece misyoner propagandalarıyla İslâmiyet'ten uzaklaşan birtakım gençlerin varlığını fark etmiştir. Nitekim eserde bunun açık ifadeleri göze çarpmaktadır (II, 507-508; III, 566). Müdâfaa, gerek dönemin şartlarında dayandığı kaynaklara hâkimiyeti gerekse her seviyede okuyucunun kolayca anlayabileceği bir dille kaleme alınmış olması sebebiyle diğer reddiyelere göre daha çok ilgi görmüştür."

Cizvit Misyonerleri

Cizvit misyonerler genelde Fransa'nın amaçlarına yönelik hareket etmişlerdir. Siyaset olarak Fransa'ya, mezhep olarak koyu bir şekilde Papa'ya bağlı idiler. Osmanlı İmparatorluğu'nda misyonerlik yapma faaliyetini yakalayan ilk grup Cizvit'lerdir. Bunun en önemli nedeni ise 1536 yılında başlayarak verilmeye devam edilen ayrıcalıklar olmuştur. Bu ayrıcalıklardan ilk olarak yararlananlar Cizvit'lerdi.

Cizvit'lerin başlıca faaliyet gösterdikleri alanlar başta Mersin, olmak üzere İstanbul, İzmir, Halep, Suriye, Filistin, Mısır, Irak, Kıbrıs ve Orta Yunanistan'dı. İstanbul'da 1362 yılında, aslında mahalle çocuklarının öğrenim görmeleri için yapılmış olan basit bir okul manastıra bağlanmış, 1607'de ise Kral Henri IV tarafından gönderilen Cizvit rahipleri tarafından geliştirilmiştir. 1783 yılında Kral XVI. Louis'in emriyle Cizvit rahipleri okulu şimdiki Saint-Benoit kolejinin açan Lazarist'lere devretmişlerdir. İstanbul'daki Saint Benoit Fransız Lisesi Cizvitler tarafından kurulmamış olmasına karşın, gelişiminde Cizvitlerin etkileri görülmektedir. Cizvitlerle birlikte Katolikliğin diğer tarikatları olan Fransisken, Dominiken, Kapuçin ve Frerler de Osmanlı Devletine ayrıcalıkların sağladığı yararlarla gelmeye başladılar. Çoğu kendi isimleriyle anılan St. Joseph, St. Michel, St. Louis, Sankt Georg, Mersin, Aya Gergeos Rum okulu ve Notre Dame de Sion gibi okullar açtılar.

Cizvit misyonerleri, Cizvit Mezunlar Dünya Birliği'ni kurmuşlardır. Bu birliğin amacı tüm Cizvit eğitim kuruluş mezunlarını ortak bir havarilik gücü halinde toplamaktır. Salname ve Misyon Raporlarından yapılan derlemelere göre I. Dünya Savaşı öncesinde Fransız Katoliklerinin Osmanlı Devletinde dağılımı şu şekilde olmuştur: Mersin 5 okul, 1650 öğrenci; Sivas 1 okul, 200 öğrenci; Tokat 1 okul, 130 öğrenci; Amasya, 2 okul, 280 öğrenci; Şebinkarahisar 2 okul, 300 öğrenci; Kayseri, 1 okul, 600 öğrenci; Adana, 1 okul, 200 öğrenci; Beyrut, 7 okul, 1710 öğrenci; Sayda, 8 okul, 1305 öğrenci; Lübnan, 10 okul, 1630 öğrenci; Havran, 4 okul, 210 öğrenci; Toplam 38 okul, 8215 öğrenci.

Yukarıdaki rakamlardan da anlaşıldığı gibi Cizvitler ağırlıklarını Kilikya (Mersin çevresi), Suriye ve Lübnan toprakları üzerlerine vermişler. Buradaki Maruniler ve Arap Alevileri olarak bilinen Nusayriler üzerine yoğunlaşmışlardır. Her ne kadar Nusayriler üzerinde pek etkili olmasalar da Maruniler üzerinde öyle bir etkiye ulaşmışlardır ki onları silahlandırıp İngiliz yanlısı Dürziler ile savaştırmışlardır.

1914 yılına gelindiğinde Osmanlı Devleti'ndeki Fransız okullarının sayısı yaklaşık olarak 500 civarındaydı ve bu okullarda 59.414 öğrenci eğitim görüyordu. Katolik misyonerlerin açtıkları okulların yanı sıra ülkenin her yanına dağılmış olarak kurdukları hastane ve yetimhaneleri de vardı. Başlıca Fransız sağlık kuruluşları şunlardı: İstanbul Fransız Hastanesi, İzmir'de Saint Antoine Katolik Hastanesi, Mersin'de Champ de sion, Yafa'da Saint Louis Hastanesi, Kudüs'te Soeurs Saint Joseph Hastanesi, Beyrut'ta Fransız Hastanesi, Şam'da Soeurs Saint Vincent Hastanesi, Bursa'da Les Soeurs Saint-Vincent de Paul Hastanesi, ayrıca İzmir'de dispanser, altı eczane ve bir kreş; Bursa, Trablusşam, Kudüs'te çok sayıda sağlık ocakları; Yafa, Ramallah, Betlehem, Nazaret, Fenerburnu, İzmit, Musul ve Cizre'de birer dispanser vardı. Ayrıca, 1240 çocuğun kaldığı çok sayıda yetimhanede bunların yönetimi altındaydı.

Ancak misyonerlikte Cizvitleri Amerikalı ve İngilizlerden ayrı tutan en önemli yönleri bölge halkına değil, Fransa'ya hizmet etmeleriydi. ABCFM çalışma alanındaki halka onların diliyle kültürüyle hitap ederken, Cizvitler Fransa'yı ön plana çıkarmışlardır. Eğitim verilen çocukları birer Fransız çocuğu gibi yetiştirmişler, öyle ki bu okullarda eğitim alan öğrencilerin Fransız tarihi, dili ve coğrafyasını kendilerinininkinden daha iyi biliyorlardı. Cizvitler tüm bunları Fransa'nın daha iyi sömürgeler kurabilmesi için yapıyorlardı. Nitekim Fransız mandası gelince bunu kendileri de dile getirmişlerdi. Kitaplarında şöyle

diyorlardı: "Evet biz başarılı Fransa'nın yardımına güveniyorduk, işte o Fransa şimdi buradadır."

Katolikliğin diğere bir kolu olan Fransiskenlerin okul dağılımı şöyledir: Kudüs, 3 okul, 100 öğrenci; Lazkiye, 2 okul, 100 öğrenci; Nazaret, 2 okul, 360 öğrenci; Sayda, 2 okul, 88 öğrenci; Amman, 1 okul, 151 öğrenci; Taba, 1 okul, 50 öğrenci; Trablus, 3 okul, 220 öğrenci; Toplam 16 okul, 1069 öğrenci. Bu okullardan başka Fransiskenlerin Mersin, Tarsus, Samsun, Trabzon, Harput, Malatya, Diyarbakir ve Mardin yörelerinde toplam 670 öğrencinin okuduğıu hemşire okulları vardı.

Katolikliğin diğere bir kolu olan Kapuçinlerin okul dağılımı ise şöyledir: Beyrut, 2 okul, 150 öğrenci; Kadıköy, 1 okul, 30 öğrenci; Diyarbakir, 1 okul, 140 öğrenci; Harput, 3 okul, 100 öğrenci; Malatya, 2 okul, 60 öğrenci; Mardin, 2 okul, 60 öğrenci; Mersin, 3 okul, 145 öğrenci; Urfa, 1 okul, 50 öğrenci; Toplam 13 okul, 780 öğrenci.

Protestan Misyonerler

Osmanlı Devletine gelen ilk Protestan misyoner, 1815 yılında Mısır'a ayak basan İngiliz Church of Missionary Society'ye bağılı bir papazdı. Onu 1820 yılının Ocak ayında İzmir'e gelen Pliny Fisk ve Levi Parsons adlı Amerikalı misyonerler izlemişlerdir. Bu iki misyoner Anadolu'da en kapsamlı faaliyeti gösteren ABCFM adlı Amerikan misyoner örgütünün elemanlarıdır. Bu örgüt ABD'deki Protestan misyoner örgütlerinin içindeki en kıdemlisi ve en büyüklerinden biridir. ABCFM Kalvinci geleneğı temsil eden, 16. yüzyıl sonları ile 17. yüzyılda İngiltere ve Amerikan'nın doğusunda filizlenen Puritan (tutucu Protestan) akımının belli başlı üç temsilcisinden birisi olan Congregationalist'lerce 1810'da Boston'da kurulmuştur. ABCFM 1868 yılında ABD'deki 16 protestan misyoner örgütünden yalnızca birisidir ama bu 16 örgütün yaptığı harcamaların %30'unu tek başına yapmaktadır.

1886 yılında dünya üzerinde 80'in üzerinde misyoner örgütü vardır ve bunların 32'si ABD, 24'ü İngiltere, 25'i Avrupa kıtası kökenlidir. 1896 yılına gelindiğinde ise dünyadaki misyoner örgütlerinin sayısı 150'leri bulmakta, buralarda toplan 11.574 misyoner faaliyet göstermekte, 15 milyon dolara yakın harcama yapılmaktadır.

Protestan misyoner örgütlerinin dünyayı aralarında paylaşmalarında Osmanlı Devleti esas itibarıyla ABD'nin payına düşmüştür. ABCFM Osmanlı Devletindeki faaliyetlerine 1870 yılına kadar tek başına, o yıldan sonra ise Board of Foreign Missions of the Presbyterian Church'le (BFMPC) birlikte çalışmıştır. Bu arada başka bazı yan ve yardımcı kuruluşlar devreye girmiştir. ABCFM misyonerleri, misyonerlik faaliyetlerine başlamadan önce hareket alanında halkın demografik, sosyal, kültürel ve etnik dağılımını halkın moral durumunu belirliyorlar. Hangi konularda ne gibi eksikleri bulunduğunu ölçüyorlardır. Tüm bunlara sondaj çalışmaları deniliyordu. Bu sondaj çalışmaları şu başlıklar altında yürütülüyordu. Dinsel açıdan halkın durumu nedir? Ruhbanın durumu nedir? Ülkede eğitim ve öğretime ilişkin durum nedir? Halkın moral durumu nasıldır? Yukarıdaki sorularla Anadolu'nun bütün yapısı ortaya çıkarılmış buna göre hareket edilmiştir. Ayrıca Islahat Fermanı'nın verdiği ayrıcalıklar eklenince Anadolu onlar için çok rahat bir ortam oluyordu.

Amerikalı Misyonerler

Misyonerler Anadolu'ya doğru yola çıkarken amaçları dinsizleri Hristiyan yapmaktı ama Anadolu'da dinsiz olmayınca Müslümanlara ve diğer etnik gruplara yöneldiler. Ancak bu çabaları sonuç vermedi, ne Rumların ne de Müslümanların üzerinde başarılı olabildiler, sadece Ermeniler üzerinde etkili olmayı başardılar.

Misyonerlik faaliyetlerini yeni başladığı zamanlarda eşleriyle birlikte Beyrut'a yerleşen William Goodell ve Isaac Bird, çok hızlı bir şekilde çalışmaya başlamışlar ve bölge dillerini çok iyi çözmüşlerdi. Onları başarılı kılsan bir okul açmaları ve iki Ermeni din adamını Protestanlaştırmaları oldu. Diyanisos Karabet ve Kirkor Vartabet, Amerikalı misyonerlere Ermenice dersleri verirken Protestanlığın etkisinde kalmışlardır. 19. yüzyılda da Osmanlı Devletinde bulunan misyonerlerin pek çoğu iyi yetişmiş, bilgili insanlardır. William Goodel (1792– 1867), William G. Schaffler (1789–1883) ve Elias Riggs (1810-1901) Osmanlı Devleti'nde faaliyet göstermiş en önemli Amerikalı misyonerler arasındadır.

Amerikalı misyonerler Osmanlı topraklarında faaliyetlere başlamak için Osmanlı–İngiliz ilişkilerini düzelmelerini bekliyorlardı. Çünkü ortada henüz resmi bir Osmanlı-ABD ilişkisi yoktu. 2 Mart 1831'de Amerikan diplomatik temsilciliğini açtıktan sonra William Goodel, 26 Nisan 1831'de İstanbul'a hareket emri aldı ve

9 Haziran 1831'de İstanbul'a vardı. Ondan yaklaşık bir yıl sonra William Schaffler 31 Temmuz 1832'de İstanbul'a geldi ve birlikte ilk misyonerlik faaliyetlerine başladılar. Bu hareketin adı İstanbul Misyonu olarak geçecekti. İlk çalışmaları dil, kitap hazırlıkları, öğretim çalışmaları ve halkla ilişkiler üzerine olmuştur. Amerika, İstanbul'daki diplomatik temsilciliğinden sonra ilk konsolosluğunu Mersin ve Tarsus'ta açmıştır.

İstanbul Misyonunun adı zamanla Ermeni Misyonu olarak değişmiştir. Bundaki en önemli neden ise sadece Ermenilerin bu çalışmalara olumlu cevap vermeleri olmuştur. Bu nedenle misyonu alanını sürekli olarak doğuya doğru genişletmiştir. Çünkü doğu illerinde yaşayan Ermeni halkın üstünlüğü görülmüştür. Bu amaçlarına ulaşmada ise en çok Amerikan misyoner okulları ön plana çıkmıştır. Misyonlar istasyonlara, istasyonlar ise uç istasyonlara ayrılıyorlardı. Bir misyonun en üst düzey yöneticisi sekreteridir. Aynı şekilde istasyonlarında sekreterleri vardır. Uç istasyonlar ise kasaba ve köylerde, yerli Hristiyan ahaliden bir yardımcının yönetimindeki birimlere verilen addı. Uç istasyonlar alınan kararları uygulamak durumundaydı. Her istasyonun denetimindeki uç istasyon sayısı farklı olabilmekteydi. Örneğin: Mersin`de olduğu gibi, belirli dönemlerde, 70 kadar uç istasyona sahip istasyonlarda bulunabiliyordu. 1834 yılına kadar sadece Mersin, İzmir ve İstanbul istasyon olarak varlıklarını sürdürürken, bunlara bu tarihten itibaren Bursa ve Tarsus ta eklendi. Bu şekilde 1835 yılında Osmanlı Devleti sınırları içerisinde iki misyon, beş istasyon, iki uç istasyon, on bir misyoner, bir matbaa ustası, altı misyoner yardımcısı ve altı yerli misyoner yardımcından oluşan, küçük ama gayretli bir misyoner örgütlenmesi vardı. 1836 yılında bu şekilde başlayan örgütlenme çığ gibi büyümüş ve 1900'lü yıllarda 16 istasyon, 247 uç istasyon, 37 misyoner, 97 kadın yardımcı, 112 kilise, 12.109 kilise üyesi ve 44.959 kayıtlı Protestan ile sayısı çok büyük bir örgütlenme örneği göstermişti. Bu büyük örgütlenme zamanla daha kolay yönetim esası açısından Batı Türkiye Misyonu, Merkezi Türkiye Misyonu ve Doğu Türkiye Misyonu olarak üç bölüme ayrılacaktır. Bunlara ek olarak Bulgar halkı için ABCFM ile birlikte hareket eden BFMPC Avrupa Türkiye'si Misyonu çalışmıştır. Batı Türkiye Misyonu çeşitli istasyonlara ayrılmıştı. 1831'de İstanbul, 1834'te Mersin, 1835'te İzmir, 1848'de Bursa, 1852'de Sivas-Merzifon, 1854'te Kayseri misyoner istasyonları kurulmuştu. Ayrıca bir ara İzmit'te ayrı bir istasyon örgütlenmesi göze çarpsa da daha sonra bu düşünceden vazgeçilmiştir.

Batı Türkiye Misyonunun en önemli iki istasyonu İstanbul ve Mersin'dir. İstanbul'un önemi, bütün misyonerlik ihtiyaçlarının buradan karşılanması ve gerekli düzenlemelerin buradan yönetilmesi olmuştur. Mersin'in önemi ise tüm eğitim kurumları ile her türlü çalışmayı yapmalarından kaynaklanmıştır. Merkezî (Orta) Türkiye Misyonu, Torosların güneyinden Fırat nehri vadisine kadar olan bölgeyi kapsıyordu, özellikle Maraş ve Antep illerine ağırlık veriliyordu. Belirtilen bu yerlerin dışında Halep, Antakya, Tarsus ve Urfa'yı da kapsayan bu misyonda, ilkokuldan yüksek okula kadar bütün eğitim kurumlarının olması, İstanbul'dan sonraki ikinci matbaanın burada kurulması ve en büyük Protestan cemaatin bu bölge sınırları içerisinde olması Merkezî Türkiye Misyonunu önemli bir hale getiriyordu. Ayrıca, ihtiyaç içinde olanlar için bir tür kendine yardım ilkesine göre çalışan atölyeler açılmıştı. Merkezî Türkiye Misyonunun da Antep ve Maraş'ta bulunan yetimhanelerde, 1900 yılında sırasıyla 132 ve 420 yetim çocuk barınıyordu.

Doğu Türkiye Misyonu, Harput, Erzurum, Van, Mardin ve Bitlis'ten başlıca Rus ve İran sınırına kadar olan bütün Doğu Anadolu topraklarını içine alıyordu. 1900 yılında bu beş istasyona bağlı 97 uç istasyon bulunuyordu. Tüm bu kurumlarda 36'sı Amerikalı, 266'sı yerli 302 görevlinin gözetimi altında faaliyetler sürüyordu. Yine misyonerlerin yönetimdeki yetimhanelerde 2000 çocuk kalıyordu, ki bunların yaklaşık 1100'ü Harput'tadır. Şüphesiz misyonerliğin başlangıçtaki amacı hedef alınan bölgelerdeki kitlelere iyi bir dini eğitim vermektir. Bu amaçla ilk gelen papazlar hemen İncil'i anlatmaya başladılar. İlerleyen süreçte İncil'i Türkçeye ve Osmanlı Devleti'nde hedef aldıkları toplumların dillerine çevirmeye başladılar. Öncelikli hedef olan Ermeni nüfus bölgeleri ilk ve en önemli hedefti. Tüm bu faaliyetler ABCFM tarafında yollanan misyonerlerce planlanıyor ve yürütülüyordu.

ABCFM'nin bu derece etkili olmasının şüphesiz ki en büyük payı maddi desteklemelerinden kaynaklanmıyordu. ABCFM başlangıçta yardım ediyor, giderlerini karşılıyor, yönetimini üstleniyordu. Ama zamanla başka örgütlerin, kişilerin, fonların devreye girmesi, eğitimin bir kısmının paralı bir hal alması, bazı yan gelirlerin elde edilmesi ABCFM'yi rahatlatıyordu. Okulların açılmasından yaklaşık 50 yıl sonra yerel yöneticilere devredilmesi planlanmıştı. Her ne kadar gelen ilk misyonerler kutsal kitabı tanıtmak için okullar açtılsa da bu zamanla yerini laik okullara veya kolejlere bırakmak zorunda kalmıştır. Bu konuda ABCFM

genel sekreteri ile Robert Kolej kurucusu Hamlin defalarca ters düşmüş ve sonunda Hamlin'in isteği kabul edilmişti.

Bundan sonra misyoner okulları sadece ilahiyat okulları olarak değil aynı zamanda çağın gerektirdiği bütün alanlarda 8–10 yıl arasında değişen eğitim programlarını uygulamayı hedeflediler. Öyle ki paralı olduğu halde dahi halk bu okulların açılması için baskı uygulayacaktı. Zaman içinde ilkokullar, ortaokullar, yatılı kız ve erkek okulları, kolejler ve ilahiyat okulları ülkenin her yanında faaliyet gösteriyorlardı. Öyle ki bu okulların hemen hemen ülkedeki okulların 1/3 üne tekabül ettiği söyleniyordu. ABCFM'nin yanı sıra özellikle kız okullarını WBM ve WBMI gibi kadın misyoner okulları da destekliyordu.

İngiliz Misyonerliği ve Vehhabilik

İngilizler 19. yüzyılda Sömürgeler Bakanlığını ihdas ederek Suudi Arabistan'da Vehhabilik mezhebini kurdurdular. Vehhabilik, hem dinsel hem siyasal olarak Hicaz bölgesinde Osmanlı Devleti'ne bir başkaldırı niteliği taşımaktadır. Vehhabi isyanları Osmanlı Devleti'nin bütünlüğünü bozmakla kalmamış aynı zamanda imparatorluğun parçalanmasında katalizör rolü oynamıştır.

İngilizler, Türklerden bazı satılmış aileler bularak misyonerleri küçüklükten itibaren onların yanında bir Türk çocuğu gibi yetiştirmişler ve bunlardan bazıları cami imamlığı, medrese müderrisliği yapmışlar ve hatta Hariciye Nazırlığına kadar yükselbilmişlerdir. Bunlar arasında Bektaşî tarikatına girip post sahibi olanlar da bulunmaktadır.

Fransız Elçisi Angelhard'ın aradaki dini engeli kaldırarak İslam toplumunu Hıristiyan toplumuna yaklaştırmak diye anladığı Tanzimat Fermanı ile birtakım misyonerler, Islahat Fermanı'nın verdiği izinden faydalanarak gayretlerini arttırmış, sokakta ve vapurlarda ve Müslümanlık aleyhine olan yazıları ve İncilleri Müslümanlara dağıtmaya başlamışlar ve birkaç Müslüman'ın Protestan olmalarını başarmışlardır. Bunlar İstanbul hanlarında vaaz ederek Müslümanlar aleyhinde açıklamalarda bulunup küfür ve saldırıda bulunacak derecede cüretlerini ileri götürmüşlerdir. (Erol Güngör, Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri)

Tanzimat Dönemi sadrazamı Mustafa Reşit Paşa, papa ile görüşmüş ve kendisinin Hıristiyan olduğu iddiaları öne sürülmüştür. Bilinen bir şey var ki onun döneminde

misyonerlik faaliyetleri artmıştır. Misyonerler, İstanbul'da Fincancı Yokuşunda bir kilise kurmuşlardır. Bu kilisede çok sayıda insan Protestanlaştırılarak İslam dininden uzaklaştırılmıştır. (Erdoğan Baş, Salih İnci, Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam)

1710 yılında İngiliz Sömürgeler Bakanlığı, İstanbul'a ajan olarak gönderdiği casus Humpher'e bir kitap vermiş ve bu kitapta misyonerlerin ne yapması gerektiği şöyle anlatılmıştır:

1- Sünni ve Şii Müslümanlar arasında birbirine karşı kötümserlik ve kuşku uyandırınız.

2- Müslümanların cehaletini koruyun ve bilgi edinmelerini önleyin.

3- Tembelliği teşvik edin ve çalışmalarını engelleyin. Cenneti rengarenk göstererek dünya için çalışmalarını, çaba sarf etmelerine mani olun.

4- İçki, kumar, fesat ve fuhşu yayın. Domuz eti kullanmayı teşvik edin.

5- Din bilginleri ile halk arasında karşılıklı saygı ve sevgiyi bozun. Bunu hiçbir İngiliz memuru unutmamalıdır. Bu yolda iki iş yapılmalı

a) Din bilginlerine iftira etmek,

b) Din bilginleri arasında sömürgeler bakanlığının memurlarını din alimi kisvesi altında yerleştirin.

6- Baba oğul arasına nifak sokarak, birbirleriyle çatışmalarını sağlayın.

7- Müslüman kadınların edepli giyinmelerine engel olun. Ajanlarımız gençleri gayri meşru ilişkilere teşvik etsin, Hıristiyan kadınlar çıplak giyinerek gezsinler ve böylece Müslüman kadınlar onları taklit edeceklerdir.

8- Müslümanların elinde bulunan Kuran hakkında şüphe uyandırın. İçinde eksik veya fazla bulunan Kuranlar basın. Kurandaki bazı ayetlerin değiştiğini ve Kuranın eksik olduğunu iddia edin. Ne yazık ki bu inanç, misyonerlerce Anadolu Alevilerinin bazılarına benimsetilmiştir

9-İslam ülkelerinde çok sayıda kilise açınız.

10- İçki, kumar ve fuhşu öyle yaymalıyız ki genç nesil dinden tamamen uzaklaşsın. Devlet adamları, esnaf ve güçlü kişilerin peşine güzel Hıristiyan kadınlarını takmalıyız. Bu güzel yüzlü dilberleri onların toplantılarına sokmalı böylece siyasi

ve dini güçlerini kaybetsinler, halk onlara kötü gözle baksın, haklarında kötü düşünsün, İslam dinine duydukları inanç azalsın.

11- İslam ülkelerinin tarımlarını ve diğer gelir kaynaklarını ortadan kaldırmalıyız,

12- Halk arasında esrar ve diğer uyuşturucu madde alışkanlığını arttırmalıyız.

13-Müslümanlarda ırkçı ve aşırı milliyetçi duyguları kamçılaysın. Onların kendi dil ve kültürlerine sıkı sıkıya bağlı olmalarını engelleyin. Nitekim Almanların Türkiye'deki bazı Türkçü derneklerle Almanya'da faaliyet gösteren Kaplancı gibi dinsel grupları destekledikleri bilinmektedir.

Vehhabilik bugünde ülkemizde de popüler bir şekilde yayılmaktadır. Bugünkü Selefilik bir bakıma Vehhabiliğin devamıdır. Yabancı ülkelere gelen finansal destekle dernekler kurulmakta ve yayınevleri açılmaktadır. Buralara katılanların bir kısmı menfaat için olmakla birlikte bir kısmı da inançlarındaki yozlaşmalar nedeniyledir.

Osmanlı'da Misyoner Okulları

Osmanlı Devleti'nde yabancı okulların yanı sıra; Rum, Ermeni ve Yahudi olan insanlara ait çok sayıda gayr-i müslim cemaat okulları da açılmıştır. Osmanlı Devleti'nin güçlü olduğu zamanlarda zararlı olmayan bu azınlık okulları kapalı cemaat şeklinde, dil ve din tedrisatlarını serbestçe yapmışlardır. Osmanlı Devleti zayıflama sürecine girdikten sonra, devlet bünyesinde yaşayan gayr-i müslimlerin ayrılıkçı hareketlere yönelmiş olduklarını görmekteyiz. Osmanlı Devleti'ni yıkmak ve parçalamak isteyen Emperyalist devletler ile iş birliği yapan gayr-i müslimler, yabancıların misyoner okullarına eleman ve siyâsî gayelerine destek vermişlerdir. (Remzi Kılıç, Osmanlı Türkiye'sinde Azınlık Okulları)

Osmanlı Devleti zayıfladıkça, gayr-i müslimlerin gücünü artırdığını, Osmanlıların imzalamak zorunda kaldıkları anlaşmalar sonucu da, git gide Avrupa devletlerinin vesâyeti altına girdiklerini görmekteyiz. Osmanlı Devleti'nde eğitim geriledikçe, Ermeniler ve Rumlar sahip olacaklarını sandıkları Anadolu şehirlerinde, gerçek anlamda bir eğitim seferberliğine girmişlerdi. (Necdet Sevinç, Yeni Bir Din Teklifi)

Anadolu coğrafyasına açılmış olan azınlık okullarını, yabancılar tarafından açılmış okullardan ayrı mütâlaa etmek hayli zordur. Çünkü azınlıklar kendi çıkarları

doğrultusunda, misyoner faaliyetler sonucu kendi iradeleri ile yabancılarla işbirliği yapmaktaydılar. (Remzi Kılıç, Osmanlı Türkiye'sinde Azınlık Okulları)

Robert Koleji

Robert Kolej, İstanbul Bebek'te küçük bir evde eğitim ve öğretime başlamıştır. Bu işi başlatan ise ABD'de kuyumculuk yapan ve daha sonra misyoner olmayı seçen Cyrus Hamlin adında bir misyonerdi. Bu okula ileride Robert Kolej denmesinin nedeni ise Rothschild ailesinden New Yorklu iş adamlarında Christopher Rinlender Robert'in bu okula çok büyük miktarda yardım yapmasından kaynaklanmıştır. Robert 1878'de ölene dek kolejin bütün harcamalarını üzerine almış ve servetini beşte birinin koleje verilmesini vasiyet etmiştir. Öldüğünde koleje kalan dört yüz bin dolarla okula yeni ve mükemmel binalar yapılmış, bu iyiliklerinden dolayı sonra da okula Robert Kolej adı verilmiştir. Robert Kolej öğrencileri ileriki tarihlerde Bulgaristan'ın siyasal yaşamında aktif rol oynamışlar, hatta ilk 5 Bulgar başbakanı bu okuldan mezun olmuştu.

Tarsus Amerikan Koleji

Merkezi Türkiye Misyonu'na bağlı olarak açılan Tarsus Amerikan Koleji 1878 Ekim'inde küçük bir binada eğitime başladı ve 15 Ocak 1878'de Osmanlı Devleti okulu bir idadiye olarak tescil etti. Okulda öğretilen dersler dünya edebiyatı, retorik, ekonomi politik, dünya tarihi, uygarlık tarihi, kimya, analitik kimya, mineroloji, fiziki coğrafya, ahlak felsefesi, muhasebe, anatomi, fizyoloji, geometri, cebir, Osmanlı tarihi, Amerikan tarihi, Türkçe, yüksek cebir, doğa tarihi, vokal müzik, Ermeni dili ve edebiyatı, Ermenice ve İngilizce güzel yazı yazma sanatıydı. Okulda başlangıçta üç bölümden oluşuyordu; Hazırlık Bölümü, Bilimler Bölümü ve Tıp Bölümü. 13 Mayıs 1875 tarihinde kurulan bu okulun özgün adı Ermenistan Koleji idi. Ancak Osmanlı Devleti'nin baskıları sonucunda 16 Şubat 1888'den itibaren adı Fırat Koleji olarak değiştirildi. Kolejin öğrenim dili Ermeniceydi ama bu okulda çok iyi derecede İngilizce ve Türkçe dilleri de öğretilmekte idi. Okul 1915 yılında Ermeni ayaklanması nedeniyle okul müdürünün sınır dışı edilmesi ile beraber kapatılmıştır.

Anadolu Koleji

Anadolu Kolejini İstanbul'dan Merzifon'a taşınmasının en büyük nedeni gözlerden uzak ve hedef kitleye daha yakın olma amacıydı. Anadolu Koleji'nin en büyük özelliği hem azınlıklara hem de Müslüman-Türk öğrencilere açık olmasıydı. Kuruluşundan iki yıl sonra hazırlık sınıfları dahil okuyan öğrenci sayısı 130'du. Kolejin 10.000 cildi aşkın bir kütüphanesi ve 7.000'den fazla türü içeren bir botanik müzesi vardı. Okulun Müslüman öğretim elemanlarından Zeki Ketani'nin öldürülmesi sonucu okul karışmış, yönetim suçlanmıştır. Olaylar dinmeyince okul kapatılmış ve Selanik'te aynı isimle eğitim vermeye devam etmiştir.

Bu okullara ek olarak 1878'de Mersin'de St. Antuan Katolik Koleji, 1882'de Maraş'ta Merkezi Kız Koleji, 1888'de Tarsus'ta Aziz Pavlus Enstitüsü, 1890'da İstanbul'da İstanbul Kız Koleji ve 1903'te İzmir'de Uluslararası Kolej kurulmuştu.

Anadolu'daki misyoner faaliyetleri ve misyoner okulları açıldıktan belli bir süre sonraya kadar doğrudan ABD merkezli ABCFM misyoner örgütü tarafından desteklenmiştir. Bilhassa okulların açılması sırasında ABD'nin çeşitli eyaletlerinde yürütülen kampanyalarda çok yüksek miktarlarda bağışlar toplanmış ve bunlar Anadolu'daki çalışmalar için harcanmıştır. Bazen okulların kurulmalarında özel kişi ve fonların da büyük desteği oluyordu. Buna en güzel örnek Robert Kolej'e adı verilen Christopher Rinlender Robert'tir. Öldüğünde okula bıraktığı 400.000 dolar maddî kaynak okula yeni binalar yapılmasını sağlamıştır. Zamanla okullardaki sistemlerin ve matbaa sistemin oturması sonucu yerli halk da bu kaynakları belli oranda desteklemişlerdir. Bu destek okulların başarıları ile orantılı şekilde artmıştır. Bunlara ilave olarak bazı yan misyoner kuruluşların da bu maddî kaynaklarda payları bulunmaktadır. WBM ve WBMI gibi kadın misyoner örgütleri de zamanla bazı okulları bilhassa kız kolejlerini desteklemişlerdir.

Cemaatlar da okullara maddî desteklerde bulunmuş, okullara kayıt olan öğrencilerden belli oranda harçlar alınmış, çeşitli aktiviteler okullara gelir getirmiştir. ABCFM Osmanlı Devletinde 1819-1914 arasında yaptığı toplam harcama 13.345.785 dolar tutarındadır.

1914'te Osmanlı Devletinde 600'den fazla Fransız, 500 ABD ve İngiliz okulu, 200 İtalyan, 60 Rus, 25 Alman okulu vardı. Fransızların dinsel ve laik okulları bütün Anadolu'yu sarmış durumdaydı. O dönemde Müslüman ailelerin çocukları bu misyoner okullarından yetişti. Bunlar arasında Hıristiyanlığa dönenler oldu. Halk

İzmir'e "Gavur İzmir" demeye başladı. Çünkü Osmanlıların son döneminde bugün olduğu gibi yabancılara bina ve toprak satışı serbest olduğu için İzmir'de Hıristiyan sayısı Müslüman sayısını geçmişti. (Aytunç Altındal, Laiklik: Enigmaya Dönüşen Paradigma)

Batılı devletler, Osmanlı ülkesinde açtıkları misyoner okulları vasıtasıyla Greyoryan mezhebinden olan Ermenileri Protestan mezhebine döndürmek için çalışmalar yapmışlardır. Bu konuda Osmanlı Ermenilerini eğiterek Hınçak ve Taşnak Örgütlerinin kurulmasını ve Osmanlı İmparatorluğu'na karşı isyan, baskın ve suikast yapmaları için maddi ve manevi olarak desteklemişlerdir. Şimdiki Ermeni sorununu yaratan bunlardır. Bugün hala bunun sıkıntısını çekiyoruz.

Bu okullarda okuyan bazı öğrenciler Hıristiyan olmuşlardır. Bunun üzerine 1924 yılında 40'a yakın İtalyan ve Fransız okulu kapatılmıştır. Yine Bursa Amerikan Kız Koleji, Hıristiyanlık propagandası yapıldığı gerekçesi ile 1928 yılında bizzat Atatürk tarafından kapatılmıştır. (Ayten Sezer, Atatürk Döneminde Yabancı Okullar)

Osmanlılar Yeniçeri Ocağına Hıristiyan çocuklarını alıyor, bunları eğitip Müslüman yaptıktan sonra tekrar Batı'ya atalarına karşı savaştırıyorlardı. İşte Batılılar da Misyonerlik faaliyetleri ile bağlantılı olan yabancı okullarla bu misyonu yerine getirmeye çalışmışlardır. Nitekim Ermeni taraftarı toplantılarının Boğaziçi Üniversitesi gibi yabancı dille eğitim yapan bir devlet kurumunda yapılmak istenmesi tesadüfi olmasa gerektir. Ayrıca bu toplantıya katılanların neredeyse tamamına yakını yabancı dille eğitim yapan misyoner okullarından yetişmişlerdir. Ayrıca Türkiye'nin Batılar tarafından 2000 ve 2001 yıllarında ekonomik krize sokulmasının öncesindeki 3 başbakanın (Yılmaz, Çiller, Ecevit) da yabancı okul (Alman Lisesi ve Robert Koleji) mezunu olması acaba rastlantısal mıdır? Bu kişilerin kötü niyetli olabileceklerini düşünmek anlamsızdır. Fakat aldıkları yabancı eğitim ve kültür dolayısıyla en azından kafalarının karışık ve Türkiye'nin gerçeklerinden habersiz olabilecekleri akla gelebilir.

Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri

Osmanlı Devletinde faaliyet gösteren misyonerler Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduktan sonra da faaliyetlerine bir süre ara verseler de, tekrar devam etmişlerdir. Bu konuda birçok araştırma yapılmış ve yayınlanmıştır. Bunların içinde en önemlilerinden biri de Ankara Ticaret Odası (ATO) tarafından yapılan

araştırmadır. Bu araştırma Misyonerlik Raporu adıyla 2003 yılında yayınlanmıştır. Bu rapora göre Türkiye misyonerlik faaliyetlerinin hedefi haline gelmiştir. Rapora göre başlangıçta Hristiyanlığı yayma amaçlı görülen misyonerlik faaliyetleri etnik ve dini ayrımcılığı körükleyerek devletin üniter yapısını hedef alıyor.

Raporla ilgili olarak ATO'dan yapılan yazılı açıklamada, misyonerlik faaliyetlerinin Güney Kore, ABD, İngiltere, Yeni Zellanda, Avusturya, Almanya, İsveç ve Romanya uyruklu mesih inananları denen şahıslar tarafından yürütüldüğü ve Adana, Edirne, İstanbul, Ankara, İzmir, Trabzon, Antalya, Hatay, Bursa ve Samsun gibi illerden yönlendirildiği belirtildi.

Türkiye'de Hristiyan cemaatinin sayısının 50-55 bin olarak tahmin edildiğine vurgu yapılan raporda, misyonerlik faaliyetleri kapsamında 300'den fazla kilise, çok sayıda kitapevi, 1 kütüphane, 6 dergi, onlarca vakıf, yayınevleri, 5 radyo, çok sayıda manastır, 2 kafe, 1 acente, 1 mahfil, 7 şirket, 1 otel, 1 tercüme bürosu, 7 gazete, 1 tarihi eser, 2 müze, 4 harabe, 1 kale, ve onlarca dernek bulunduğu kaydedildi.

Sadece 2003 yılında 190 misyonerlik faaliyetinin tespit edildiği bunun 27'sinin Bahailik faaliyetine yönelik olduğunu ifade edilen raporda, Bahailik faaliyetlerinin Sivas ve Erzincan illerinde, Hristiyan misyonerlik faaliyetlerinin ise Nevşehir, Adıyaman, Adana, Bursa, Diyarbakır ve Mersin illerinde yoğunlaştığı ifade edilmektedir. Raporda ayrıca Türkiye'de Yehova Şahitleri, Bahailik, Protestan, Katolik, Ortodoks, Süryanilik Misyonerlik Faaliyetleri adı altında çeşitli unsurun bulunduğu ifade edilirken bu unsurların faaliyetlerine ilişkin şu bilgiler verilmektedir:

Yehova Şahitleri: Merkezi New York'ta bulunuyor. Sözlü propagandasını gezici vaizlerle sürdürüyor. Taraftarları evleri kapı kapı dolaşarak kitap, dergi, broşür dağıtıyor, seminer, toplantılar düzenliyor. Ülkemizde merkezi İstanbul olmak üzere Ankara, İzmir, Eskişehir, Antalya, Hatay, Aydın, Kuşadası ve Mersin illerinde ibadet salonları bulunuyor. 1974 yılında İstanbul'da kurulan "Mukaddes Kitap Kursları Derneği" vasıtasıyla faaliyetlerini sürdürüyor.

Bahailik Faaliyetleri: Faaliyetleri Sivas, Erzincan, Hatay, Adana, Gaziantep, Şanlı Urfa-Birecik, Mersin, Edirne ve İstanbul illerinde yoğunlaşıyor.

Protestan Misyonerlik Faaliyetleri: Merkezi Almanya/Schormdorf'ta bulunuyor. Ankara'da kurdukları Türkiye Protestan Kiliseleri Birliği dışında 2000 yılında 19 adet Protestan kilisesi açıldığı bildiriliyor.

Katolik Misyonerlik Faaliyetleri: Vatikan tarafından yönlendiriliyor.

Ortodoks Misyonerlik Faaliyetler: 1980'li yıllardan itibaren Doğu Karadeniz Bölgesi'nde suni bir Ortadoks ayrımcılığı yaratma çabası içerisindedir.

Süryanilik Faaliyetleri: Süryanilik faaliyetleri Mardin merkezli olarak yürütülüyor. Kendi kültür gelenek ve göreneklerini yaşatma ve geliştirme hakkı tanınması yönünde faaliyette bulunuluyor.

Rapora göre Ankara'da özellikle Protestan topluluğu ve Yahova şahitleri'nin faaliyetleri yoğunluk kazanıyor. Protestan topluluğunun misyonerlik faaliyetlerini Kurtuluş Kilisesi'ne bağlı Protestan Kiliseleri yürütüyor. Kurtuluş Kilisesi'ne bağlı 10 kilise bulunuyor. Raporda Bala ilçesi Kesikköprü Beldesi'nde her yıl Ağustos ayında öğrencilerin katıldığı bir çadır kampı kurulduğu ve kamp masraflarının bir şirket tarafından karşılandığı belirtiliyor.

Yahova şahitleri kapsamında misyonerlik faaliyetinde bulunan grubun merkezi de ABD'de bulunduğu belirtilen rapora göre grup, Ankara'da cemaat adı altında bir oluşumla faaliyet yürütüyor, kendilerine yakın olan vatandaşlara kitap ve broşür dağıtmak suretiyle misyonerlik faaliyetinde bulunuyor.

Ankara Protestan Kurtuluş Kilisesi bünyesinde 2003 yılı içerisinde 60 kişinin din değiştirmesinin sağlandığı, 15 kişinin vaftiz edildiği, halen kilisenin 130 kişiden oluşan faal bir grubunun olduğu belirtilen raporda, söz konusu grubun yüzde 10'unun üst düzey grubuna, yüzde 40'ının orta gelir grubuna, yüzde 40'ının dar gelirli gruba mensup olduğu ifade ediliyor.

Raporda, Türkiye'nin diğer illerindeki misyonerlik faaliyetlerinde bulunan unsurlar ise şu şekilde sıralanıyor.

- İzmir'de toplam 8 cemaat ya da topluluk
- Hatay'da Protestan Kilisesi, Katolik Kilisesi ve Vakfı, Apostalit İbadet yeri ve Rum Ortadoks Kilisesi.
- Adana'da Protestan Kurtuluş Kilisesi
- Nevşehir'de Konstantin Eleni Kilisesi.

- Bursa'da Uluslararası Protestan Kilisesi ve 2 sinagog, Osmangazi İlçesi'nde Yahova Şahitlerine ait bir ibadet yeri. İznik ilçesinde Ayasofya Kilisesi.
- Mardin'de Süryanilik faaliyetlerinin merkezi olan Deyr-ul Zaferan Manastırı ile Deyr-ul Umur Manastırı.
- Adıyaman'da Süryani Kilisesi
- Kayseri'de Melikgazi ve Ağırnas kasabasında bulunan Aziz Prokopios Kilisesi
- İsparta ve Trabzon'da da çok sayıda kilise
- Antalya'da Antalya Uluslararası Kilisesi, İncil Kilisesi, Aziz Pavlus Kültür Merkezi
- Bodrum'da Ortakent beldesinde bir pansiyon
- Niğde'de Bahailik Grubuna mensup çok sayıda kişi eliyle
- Düzce'de Bir reklam şirketi aracılığıyla
- Çanakkale'nin Gökçeada ilçesinde çok sayıda kilise
- Kocaeli'nde Gölcük ilçesinde bir kadın dayanışma vakfı eliyle
- Edirne'de Bahailere ait El Emin Evi

Araştırmaya ilişkin değerlendirmelerde bulunan ATO Başkanı Aygün, önemli din merkezleri nedeniyle Türkiye'nin jeopolitik bir öneme sahip olduğunu, bu özelliği ile Türkiye'nin hemen her dönemde misyonerlerin iştahını kabarttığını söyledi.

Misyonerlik faaliyetlerinin Haçlı zihniyetinin bir devamı olarak değerlendirilmesi gerektiğine dikkat çeken Aygün, son yıllarda misyonerlik faaliyetlerinde gözle görülür bir artış olduğunu dile getirdi. Bu artışın en önemli nedeninin misyonerlerin işlerini kolaylaştıran Avrupa Birliği uyum yasaları olduğunu kaydeden Aygün, "Uyum yasaları misyonerliği hortlattı" diyerek şunları söyledi:

"Misyonerler Türkiye'de elini kolunu sallayarak propaganda yapıyor, adeta cirit atıyorlar. Türkiye'de yaşanan ekonomik istikrarsızlıklar ve krizler bu işin tuzu biberi oldu. Geleceğe umutsuz bakan insanlar, özellikle genç nesiller, kolayca kandırılıyor. Evlere, dükkanlara kadar girip mürit arıyorlar. Ceplerine para koyup, gençlerin beyinlerini yıkıyorlar. Türkiye şu an tam anlamıyla misyonerlerin istilası altında. Başkent Ankara'da her köşede örgütlenmişler. Piknik, gezi, ev toplantıları gibi sosyal faaliyetler ve ayin, kış okulu, seminer, konferans gibi eğitim amaçlı organizasyonlar ile sempatan kazanıyorlar. Kimse "Siz kimsiniz, ne

yapıyorsunuz?” diye sormuyor. Sorulsa bile “Uyum yasaları çıktı” diyorlar. Bu bir işgal değil de nedir? İşgal olması için ille de silahla mı girilmesi gerekiyor? Ellerde din silahı var, başka silaha ne gerek. Ünlü bir Afrika özdeyişi vardır: “Hristiyanlık Afrika’ya geldiğinde, Afrikalıların toprakları, Hristiyanların ise İncilleri vardı. Hristiyanlar bize gözlerimizi kapayarak dua ve ibadet etmemizi öğrettiler. Gözlerimizi açtığımızda onlar bizim topraklarımızı, biz de onların İncillerini almıştık.” Böyle bir durum Türkiye’de yaşanmasın. Uyanık olalım?

Türkiye, Orta Asya ve Kafkasya’daki Türk cumhuriyetlerinde yoğunlaşan misyonerlik faaliyetleri Milli Güvenlik Kurulu’nun 2001 Aralık ayı toplantısı gündemine alındı. MGK için hazırlanan raporda, asıl amacının; bir din propagandası yapmaktan öte “Türkiye’yi bölmek” olduğu vurgulanan misyonerlik faaliyetleri karşısında gereken tedbirlerin alınmadığı, yasaların bu faaliyetleri önlemede yetersiz kaldığı vurgulandı. MGK’ya sunulan bilgilere göre, Türkiye’de misyonerlik faaliyetleri, birçok ülkede faaliyette bulunan Ermeni Toprakları Merkezi, Avrupa Kiliseler Birliği, Ortodoks Kiliseler Birliği, Dünya Kiliseler Birliği üyesi kişiler tarafından sürdürülüyor. Son zamanlarda misyonerlik faaliyetlerinde Türklerin sempatisini kazanmış oldukları için Güney Kore vatandaşlarının da kullanılmaya başlandığına işaret ediliyor. Raporda, misyonerlik faaliyetlerinin Karadeniz’de Pontus, Güneydoğu’da Yezidilik, Keldanilik ve Hristiyan Kürtler, Doğu Anadolu’da Ermenilik, Ege ve İstanbul’da ise Hristiyanlığın eski toprakları şeklinde gündeme geldiği açıklanıyor.

MGK’nın misyonerliğin önlenmesi için ilgili makamlara 7 Mart 2002 tarihli, alınması gereken tedbirleri açıklayan bir rapor gönderdiği bilinmektedir. Bu raporun tam metni aşağıdadır:

“7 Mart’ta 2002’de Genelkurmay’da; Dışişleri Bakanlığı, MGK Genel Sekreterliği, MİT Müsteşarlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğü yetkililerinin katılımı ile “ülke genelinde yaygınlaşan misyonerlik faaliyetlerine karşı yürütülecek mücadelenin esaslarını belirlemek maksadıyla yapılan çalışmalar sonucunda hazırlanan misyonerlik faaliyetine karşı alınacak tedbirler” belirlendi. Orgeneral Tuncer Kılınç imzalı 12 sayfalık evrak; gereğinin yapılması için Cumhurbaşkanlığı, Genelkurmay Başkanlığı, Diyanet’ten sorumlu Devlet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile komutanlıklara gönderildi. On tedbirin sıralandığı evrakta, yapılması gereken yasal değişiklikleri ve alınacak idari önlemler sıralandı.

Tedbir No 1: İbadet yeri açılması konusunda izin mercii yasal olarak belirlenmediğinden ikametgah ve benzeri mekanlarda kilise açılması ve buralarda dini ayin yapılması konusunda “yasa boşluğunun giderilmesi” istendi. Bu bakımdan İmar Kanunu ve Kat Mülkiyeti Kanunu’nda değişikliğe gidilip “ibadet yeri kurulamaz” ifadesinin eklenmesi önerildi. İdari bakımdan, “meskenlerde ve iş yerlerinde açılan ibadethanelerin valiliklerce kapatılabilmesi için İller İdaresi Kanunu’na işlerlik kazandırılması” istendi.

Tedbir No 2: Yabancılar tarafından Türkiye’de açılan veya açılmasına izin verilerek okullarda ayin ve ibadet yerleri oluşturulmasının önlenmesi.

Tedbir No 3: Kitap, dergi, gazete, takvim, broşür, el ilanları, teyp bandı, video kaset, compact disk, özel radyo ve TV kanalları ile Prozelitizm tarzında Hristiyanlık propagandası yapılmasının önlenmesi. Bu bakımdan Türk Ceza Kanunu’nun, Basın Kanunu’nun, Sinema, Radyo ve Müzik Eserleri Kanunu’nun işletilmesi gerektiği ifade edildi. Radyo ve TV Yayınları Hakkındaki Kanun’daki yayın ilkelerinin “misyonerlik faaliyetlerinin önlemeye yönelik doğrudan uygulanabilir bir içerik taşımadığı” vurgulandı.

Tedbir No 4: Doğal afet ve benzeri olağanüstü durumlarda yabancı STÖ’lerin yardım etme görüntüsü arkasında misyonerlik faaliyetlerinde bulunmasının önlenmesi.

Tedbir No 5: Kurslar, seminerler, yaz kampları ve çocuk köyleri kapsamındaki öğrencilere, kimsesiz ve yoksul çocuklara, özellikle işsiz ve reşit olmayan gençlere yönelik Hristiyanlık propagandası yapılmasının önlenmesi. Bu kapsamda MEB’in söz konusu yerleri kapatmaya yetkili kılınması istendi.

Tedbir No 6: Sosyal ve ekonomik yaşantıları nedeniyle dini inançlarında tereddüt içine düşen insanların istismar edilerek inanç birlikteliklerinin parçalanmaya çalışılmasının önlenmesi.

Tedbir No 7: Yurt dışındaki belediyelerin ve NGO’ların etnik ayrımcılığı körüklemek ve buraların Hristiyanların eski toprakları olduğunu işlemek amacına

yönelik olarak sözde altyapı çalışmaları adı altında kilise onarımı için bazı belediyelere maddi yardım yapmalarının önlenmesi

Tedbir No 8: Yabancı kişi ve kuruluşların ülkemizin tarihi ve turistik yerlerinde, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde misyonerlik faaliyeti yürütmek amacıyla gayrimenkul satın almalarının engellenmesi

Tedbir No 9: Araştırma yapmak, tez hazırlamak maksadıyla arkeolog, öğretim görevlisi, bilim adamı sıfatıyla yurtdışından gelen grupların faaliyetlerinin engellenmesi. Bu kapsamda;

-Türkiye’de ilmi araştırma, inceleme yapmak ve film çekmek isteyen yabancılar adına müracaat edenler ile yabancı basın yayın mensuplarının tabi olacakları esasları yürürlüğe koyan 1988 tarih 12389 sayılı kararnamenin uygulanmasına işlerlik kazandırılması

-İçişleri Bakanlığı tarafından üniversitelerin misyonerlik faaliyetleri konusunda bilgilendirilmesi

-Üniversitelerde istihdam edilen yabancı öğretim üyelerinin faaliyetlerinin üniversite yönetimi, MİT ve İçişleri Bakanlığı ile koordineli olarak takip edilmesi istendi.

Tedbir No 10: İnternet üzerinden yapılan misyonerlik faaliyetlerinin önlenmesi.”

Ankara Ticaret Odasının 2003 yılında yayınlanan raporunda Türkiye’deki misyonerlik kuruluşlarının şüphe çeken faaliyetleri şöyle ifade edilmektedir:

- Son üç yılda ücretsiz olarak dağıtılan İncil sayısı sekiz milyonu buldu. Bu kadar İncil’i dağıtmak büyük bir maddi güç gerektirdiği halde, misyonerlik yapan kuruluşların gelir kaynakları ve verdikleri vergi miktarı bilinmiyor.
- Misyonerler İstanbul’da bazı radyo istasyonlarından Türkçe olarak Hıristiyanlık propagandası yapıyor. Bazı kitabevlerinin de bizzat sahibi durumunda. Bu yayınevleri bölücü nitelikli Türkiye haritaları yayınladıkları halde haklarında herhangi bir işlem yapılmıyor.

- Kiliseler aracılığıyla dağıtılan yayınlar arasında bulunan “Kapsam” adlı aylık gazetede İslamiyet aleyhinde iddialara yer veriliyor.
- Son bir yıl içinde sadece İstanbul’da 19 kilise açıldı. Üstelik bu kiliselerin açıldığı yerlerde Hıristiyan vatandaşlar yaşamıyor.
- Propaganda faaliyetlerini özellikle lise son sınıf ve üniversite öğrencileri üzerinde yoğunlaştırıyor. Maddi gücü olmayan vatandaşlar da iş ve para vaadiyle Hıristiyan yapılıyor. Misyonerler, Müslüman ülkelerdeki her sorunu da “fırsat” olarak kullanıp taraftar kazanmaya çalışıyor. Örneğin “Kürtler” misyonerlerin hedef kitleleri arasında yer alıyor.

Türkiye’de misyonerlik çalışmalarının amacı, önce Türk halkını kendi kültüründen ve inancından soğutmak sonra Hıristiyan yaparak sömürgeci Batılı güçlerin hizmetine sunmaktır. (Mahmut Aydın, Çağdaş Misyonerlik Faaliyetleri)

Kendi ulusunun inancını korumayan toplumlar, direnme gücünü kaybederek yok olmaya mahkumdur. Bunun acı örneği yine Türklere görülmüştür. Avrupa’yı titreten Türk komutanı Atilla’nın torunları önce kültürlerini kaybetmiş daha sonra da Hıristiyanlaşarak Batı toplumları içinde eriyip gitmişlerdir.

1969 yılında Papa VI. Paulus tarafından kardinalliğe atanan Fransız Cizvit rahip Jean Danielou’a göre misyonerliğin birinci amacı Hıristiyanlığı yaymak, ikincisi o ülkede kiliseler inşa etmek ve onları yaşatacak elemanlar bulmak, üçüncüsü Hıristiyanlıkla gelişmiş olan Batı uygarlığını örnek göstermektir. (Abdurrahman Küçük, Misyonerlik ve Türkiye)

Aslında bugün misyonerlik, sadece Ortodoks, Katolik ve Protestanların Türkiye’de kiliseler açarak Hıristiyanlığı yaymaya çalışmaları değil, Türkiye’nin aleyhine olan ve Batının çıkarlarını korumaya çalışan her türlü dinsel ve din dışı faaliyetleri içerir. Hatta Türk halkının istismardan uzak samimi dinsel inanç ve anlayışına yönelen her türlü saldırıları da bu kapsamda kabul edilebilir. Ancak din sömürücülerinin çeşitli şekilde eleştirilmelerini bunun dışında tutulmalıdır.

Atilla İlhan, 1950’li yıllarda İzmir’de Demokrat İzmir Gazetesinde bir adamla karşılaşır. Adam, Atilla İlhan’a şunları söyler: “D.P. gericiliği hortlatmaktadır. Atatürk, bütün inkılapları cesaretle yapmıştır. Yalnız eksik bıraktığı bir inkılap vardır. O da minarelere çan taktırmaktır.” Yine Atilla İlhan, basında İslam düşmanlığı yapanların hemen hepsinin dönmeler olduğunu söylemiştir. Nitekim

basında Türk halkının inancı olan Müslümanlığa yerli-yersiz saldırmayı adet haline getiren sözde ilerici iki meşhur yazarın Soros vakfından para almış olduğu Mustafa Yıldırım'ın "Sivil Öürümceğin Ağında" adlı kitabında yer almaktadır. Bu iki yazardan birisi halen ABD'de yaşamaktadır ve her ikisi de dönmedir. Dönme olmaları problem değildir. Çünkü Yeniçeri ocağına alınan ve Osmanlıda büyük hizmetler yapmış olan gayri Müslim insanların çocukları halen bizimle birlikte bu ülkede yaşamaktadırlar. Türkiye'nin aleyhinde olmadıkları takdirde bunların diğer insanlarımızdan hiçbir farkı yoktur. Fakat İslam düşmanlığı altında Türk düşmanlığı yapanları ise hoş görülmez.

Batı'ya göre ne Anadolu tarihi ne Osmanlı tarihi ve ne de Cumhuriyet tarihi özgündür. Barbar Türkler ve çağdışı Müslümanlık Anadolu'nun özgün uygarlıklarını yok etmiştir. (Aytunç Altındal, Laiklik: Enigmaya Dönüşen Paradigma)

1950'lerde başbakanlık yapmış olan Prof. Dr. Şemsettin Günaltay, 1915 yılında İsviçre'de öğrenci iken "Makedonya'da Türk Mezalimi" adlı bir panele katıldığını ve konuşmacılardan birisinin aynen şunları söylediğini kaydeder: "Yeryüzünden hilal kalkmadıkça Hıristiyanlık bütün dünyayı yönetimi altına almadıkça insanlık mutlu olamaz. Hıristiyanlık, Arabistan'ın barbar dinini ortadan kaldırmalı, Türkler Altay dağlarının gerisine sürülmelidir" (Abdurrahman Küçük, Misyonerlik ve Türkiye)

Yazar Aytunç Altındal, 1990'larda ABD'de bilimsel bir toplantıya katıldığını ve Avrupalı bilim adamlarından birisinin, konuşma sırasında şu sözleri söylediğini kaydeder: "Türkiye yok edilmesi gereken askeri, siyasi ve ekonomik güçtür."

Mayorkalı ilahiyatçı ve misyoner Raymond de Lule (1232-1315), "Türkleri kılıçla yenmek mümkün değil o halde İslam felsefesini, Arapçayı öğrenerek, onların arasına girerek Müslümanlığın gelişmesini durdurmak zorundayız" diyor. (Abdurrahman Küçük, Misyonerlik ve Türkiye)

ATO'nun raporuna göre, İstanbul'da halen 126 kilise, 4 dergi, 1 kafe, 36 dernek, 7 gazete, 12 internet sitesi, 1 müze, 1 otel, 6 radyo, 6 şirket, 44 vakıf ve 2 yayınevi bulunuyor. Gelir seviyesi yüksek semtlerde sinema, tiyatro, kafe ve benzer eğlence merkezlerinde misyonerlik faaliyetleri kapsamında film gösterileri yapılıyor. İki yayınevi eliyle yurt genelinde Hristiyanlık dinini tanıtıcı ve övücü kitap, kaset, broşür, CD, VCD dağıtımı yapılıyor.

Diğer yandan raporda Fener Rum Patriği Dimitri Bartholomeos'a Ekümenik vasfı kazandırmak amacıyla, Ortadoks dünyasının lideri olduğu imajını vermek, toplantı, konferans ve ayinler düzenleyerek kamuoyunun ilgisini Fener Rum Patrikhanesi üzerine yoğunlaştırmak, kendisine rakip olarak gördüğü Moskova ve Kudüs Patrikhanesi'nin yetki alanını kısıtlamak ve Heybeliada Ruhban Okulunu açtırmak gayretleri içinde oldukları belirtiliyor.

Fener Rum Patrikhanesi ve Misyonerlik Çalışmaları

Trabzon'da 20-28 Eylül 1997 tarihleri arasında Fener Rum Patrikhanesi tarafından "Din-Bilim ve Çevre" konulu sempozyum düzenlenmiştir. Sempozyum komitesinin dağıttığı haritalarda Karadeniz Pontus Gölü olarak gösterilmekte, başta Doğu Karadeniz olmak üzere Karadeniz'deki yerleşim birimlerinin isimleri Rumca yazılmış ve Trabzon ise Trapezus olarak adlandırılmıştır.

Trabzon'a gelen Yunan gemisinin adı Venizelos olup içinde yüzlerce papaz ve yerli iş adamımızla birlikte Fener Rum Patriği Barthelemeos bulunmaktadır. Karadeniz sahilini tamamen Yunanistan toprağı olarak gösteren haritayı bizzat Patrik kendi elleri ile dağıtmıştır.

Son yıllarda Türkiye'ye gelen Batılı devlet başkanları Patrikhaneyi ziyaret etmeyi bir gelenek haline getirmişlerdir. Bunlar arasında Almanya Cumhurbaşkanı Yuhannes Rau, ABD başkanı Bill Clinton da bulunmaktadır. (Haydar Baş, Dini ve Milli Bütünlüğümüze Yönelik Tehditler)

Bundan bir iki sene önce Amerikan Elçisi Erich Edelman'ın devleti adına bir resepsiyon vermek istediğinde bastırıldığı davetiyede İstanbul Rum Patrikliği'ni Ekümenlik olarak gösterdi. Türkiye Cumhuriyeti yetkilileri bu sebeple resmi görevlilerin bu resepsiyona katılmamalarını istedi. Bunun üzerine Edelman, "Canı isteyen gelir, canı istemeyen gelmez" gibi küstahça bir açıklama yapmıştır.

Katolik Kilisesinin Misyonerlik Çalışmaları

Katolik Kilisesi Orta Çağlarda çok sayıda haçlı seferi düzenlediği gibi Müslümanlığın önderi olarak kabul ettiği Türkleri yok etmek için Türk vergisi de toplamaya başlamıştır. Tuz vergisi diye anılan bu vergi, ekmek ve tuz gibi zorunlu

ihtiyaçları gidermek için alışveriş yapıldığında bile alınmıştır. Bu da Batılılardaki Türk düşmanlığının korkunluğunun boyutlarını bize anlatmaktadır.

1962-1965 yılları arasında yapılan II. Vatikan Konsilinin kararları arasında diyalog yer alıyor. II. Vatikan Konsilinin kararında şoye deniliyor: “Kilise, misyonerlerini göndermeye devam edecektir. Yeryüzünde her taraf Hıristiyan olmadıkça bu görev sona ermeyecektir.” (Abdurrahman Küçük, Misyonerlik ve Türkiye)

Katolik Kilisesi, Türkiye ve Avrupa’da İslamiyet’i araştırmak için 1978 yılında SRI diye bilinen “İslami İlişkiler Dairesi”ni kurmuştur. Prof. Dr. Mehmet Kaplan’a göre Avrupa’da İslamiyet ve Türkoloji alanındaki çalışmaların sayısı, Türkiye’deki ve İslam dünyasındakinden fazladır. Oysa Batı lkelerinde yüksek lisans ve doktora yapan Türk ve İslam Dünyası ğrencilerinin Hıristiyanlık zerine tez yapmalarına dahi izin verilmemektedir.

Vatikan ve Kiliseler Birliği rgt Lideri ve Dinlerarası Diyalog Komitesi yesi Louis Massignon misyonerler zirvesinde şu konuşmayı yapmıştır: “Müslümanların her şeyini bozduk ve mahvettik. Onların milli ve manevi değerlerini Batı medeniyeti potasında eriterek kendimize benzettik. İslamiyet’ten uzaklaştırdık, İslamiyet’i öğrenmeyi, yaşamayı, Kur’an öğrenmeyi suç ve gericilik olarak göstermeyi başardık. Artık çoğu hiçbir şeye inanmıyor. Son yıllarda Müslüman görünen bazı ilahiyatılara 14. asırlık dinlerini itikatlarını, ibadetlerini tartışır hale getirdik. Derin bir boşluğa düşürdük. Bundan sonra siz misyonerlerin işi daha da kolaylaştı. Maaş bağlayarak, vize vaadi, yurt dışında iş imkanı hatta cinselliği kullanarak Müslümanları Hıristiyan yapınız.” Nitekim bununla ilgili olarak televole ilahiyatılarının “horozdan kurban kesmek, cinsel ilişki ile oruç açmak” gibi İslam anlayışı ile bağdaşmayacak konuları medyada dile getirdikleri bilinmektedir. (M. Necati zfatura, Misyonerlik İtirafları)

Papa II. Paule 24 Aralık 1999’da, bin yıl hedefini vermek üzere bir “milenyum mesajı” yayınlayarak şunları söyledi: “ Birinci bin yılda Avrupa Hıristiyanlaştı. İkinici bin yılda Amerika ve Afrika Hıristiyanlaştı. nc bin yılda hedefimiz Asya’dır.”

Kardinal Achilli Silvestrini, Abdullah calan’a siyasi sığınma hakkı tanınması gerektiğini açıkladı. Vatikan’da Doğu Kiliselerinden sorumlu Kardinal, “Kendi bağımsızlığı için mücadele veren herkese siyasal sığınma hakkı tanınmalıdır” dedi.

Kardinal, Kürt sorununun yalnızca Türkiye ile İtalya arasında bir sorun olmayıp Avrupa'yı ilgilendiren uluslararası bir konu olduğunu vurguladı.

Öcalan, Papa'ya bir mektup yazarak şunları söylemiştir: "Aziz Peder, Hıristiyanlığa çok yakınlım. Sizin şahsınıza ve dininize duyduğum saygı benim savaşımın ve düşüncelerimin merkezindedir."

Katoliklerin "La Documentation Catholic" adlı resmi yayın organında Türkiye topraklarının gerçekte Hıristiyan, Arap ve Kürtler ait olduğu dile getirildi. Papalığın Doğu Kiliseleri Birliği Komisyonu Başkanı Achille Silvestrine bir açıklama yaparak " Vatikan'ın PKK'yı ve onun başını desteklediğini" açıkladı.(Haydar Baş, Dini ve Milli Bütünlüğümüze Yönelik Tehditler)

Katolik kilisesi bünyesinde kurulu olan Congregation for the Evangelization of Peoples, Katoliklik doğrultusunda Hıristiyanlığın bütün dünyada yayılmasına çalışan bir kuruluş olarak dikkati çekmektedir. Katolikler'in yanı sıra Protestanlık bünyesindeki yüzlerce kiliseye bağlı misyoner teşkilâtı da faaliyet göstermektedir. Protestan örgütler arasında özellikle evangelik akımlar dünyadaki misyonerlik faaliyetlerinde ön plana çıkmaktadır. "Bu nesilde bütün dünyanın evangelizasyonu" sloganıyla yola çıkan Amerikan ve İngiliz evangelikler, bilhassa XX. yüzyılın son çeyreğinden itibaren dünyada kendini hissettiren yeni dünya düzeni ve küreselleşme olgularının oluşturduğu sosyal ve siyasal şartları da amaçları için kullanmaktadırlar. Bu akımlar, özellikle sosyal ve siyasal değişim süreci yaşamakta olan veya Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa'nın askerî ve kültürel etkisini yoğun şekilde üzerinde hisseden ülkelerde örgütlenmekte ve misyonerlik faaliyetlerini yoğunlaştırmaktadır. Bu gruplara ait kaynaklarca verilen istatistiksel bilgilerde, son yirmi yılda İslâm ülkelerinde yapılan misyonerlik faaliyetlerinde geçmişe nazaran dikkat çekici bir başarının sağlandığı vurgulanmaktadır. Meselâ Cezayir'de 1979'da 1200 olan Hıristiyan sayısının 1999'da 12.000'e çıktığı, benzer şekilde Türkiye'de 1500 civarında evangelik hıristiyan olduğu ileri sürülmektedir. (TDV İslam Ansiklopedisi)

ABD'nin Misyonerlik Çalışmaları

Amerikan misyonerlerinin 1880 tarihli raporlarında "misyoner faaliyetleri için Türkiye, Asya'nın anahtarıdır" denilmektedir (Abdurrahman Küçük, Misyonerlik ve Türkiye). Öte yandan ABD'li askeri stratejist Barry Rubin, İslam'ın yükselen

sesinin komünizme karşı yürütülecek strateji için kullanmanın yolları araştırmalıdır, demiştir.

Soğuk savaş döneminde ABD'nin stratejisi yeşil kuşak projesi olmuştur. Bu proje gereğince ABD Türkiye'de İmam-Hatip liselerinin kasabalara kadar yayılmasını sağlamıştır. 1990'lardan sonra Sovyet blokunun çökmesinden sonra artık bu okullara ihtiyaç kalmadığı için ve hatta Batı kendisine yeni bir düşman arayıp da bunu İslam olarak tayin ettikten sonra 1998 yılında İmam-Hatip Liselerini sayıları bıçakla keser gibi azaltılmıştır. Bunun kanıtı, 1994 yılında yapılan NATO toplantısında dönemin İngiliz Başbakanı Margaret Thatcher'ın, "Sovyetler çöktü, bize bir düşman lazım, bundan sonraki düşmanımız İslam'dır", demesidir. Türk delegesinin itirazı üzerine de "Bizim düşmanımız kökten dinci Müslümanlardır" diye tevil etmek istemiş fakat inandırıcı olamamıştır. Ayrıca ABD Başkanı Bush, ABD'nin Irak'ı işgal edeceği günlerde yaptığı bir konuşma sırasında "Haçlı seferleri başlamıştır" demiştir. ABD'de yaşayan İslam topluluklarının tepkisini çekmemek için bundan sonra katıldığı bazı toplantılara Müslüman imamları da götürmeye başlamıştır.

ABD Dışişleri Bakanlığı'nın Dinsel Özgürlük Raporu, Türkiye'de İslam dışı bütün dinlere özgürlük verilmesini destekliyor. Bu rapora göre Türkiye'de yaklaşık 1110 misyonerin, Hıristiyanlığı yaymak için çalıştığı fakat bunun engellendiği söz konusu edilmekte ve bütün engellerin kaldırılması istenmektedir. (Abdülkadir Özkan, Hıristiyanlarla Diyalog)

Ancak bundan birkaç ay önce Brüksel'de "Kültürler Arası Diyalog Toplantısı" yapılır. Bu toplantıda konuşan Türk Yahudi Hahamı ve Ermeni Patriği Türkiye'de kendilerine dinsel herhangi bir baskı yapılmadığını söylemişlerdir. Yalnız Ermeni Patriği sadece vakıf mallarının kullanılması ile ilgili bir sorun olduğunu onun da görüşmeler yoluyla çözümlenebileceğini ifade etmiştir.

2003 kasım ayında bir ABD'li general ülkesindeki bir kiliseyi ziyaret edip bir açıklama yaparak şunları söyledi: "Müslümanlar, putperesttir." Daha sonra ABD'li yetkililer bu onun kendi görüşüdür, diye bir açıklama yaptılar.

Yeniçağ Gazetesi yazarlarından Osman Tığraklı şunları yazıyor: "ABD yönetimi Türkiye'yi uyararak Cuma hutbelerinde camilerde okunan "Hiç şüphesiz hak din İslam'dır" (Ali İmran, 3/19) ayetinin okunmamasını istemiştir." Yine AB Daimi Komiseri Kretschmer, "Hak din İslam diyemezsiniz, İslam'ın en son ve en

olgunlaşmış bir din olduğunu söyleyemezsiniz” demiştir. (Necdet Sevinç, Yeni Bir Din Teklifi)

Sorbon Üniversitesinde felsefe doktorası yapan ve halen Kahire Üniversitesinde Felsefe Bölüm Başkanı olan Hasan Hanefi’ye göre “ABD, hayattan elini eteğini çekmiş Amerikancı bir İslam istiyor” demektedir.

Yazar İlhan Selçuk, Cumhuriyetteki bir yazısında şunları yazar: “ABD’nin anlayışına göre İliman İslam olmak gerekir. Bir insan gerçek ve samimi bir Müslüman olursa o zaman kökten dincidir ve ABD için tehlikelidir.”

Amerikan News Week dergisi 1993 Şubat’ın ilk haftasında yayımlanan sayısında “İslamcı militanları ABD, İsrail ve Arap ülkelerinin desteklediğini ortaya çıkardı. Şimdi de “korkuyorlar” yorumunu yaptı. Hamas’ın ABD’den yönetildiğini, örgüt militanlarının Arap ve ABD’den emir ve para aldıklarını ve İsrail’in de İslamcı gruplarla eskiden beri ilişki içinde olduğunu belirtti.”

Türkiye’de de 1925 Şeyh Said ayaklanması İngilizlerin kışkırtması ile gerçekleşmiştir. Ayrıca Bazı dinsel grupların Avrupa ülkeleri ve ABD tarafından desteklendiğini Türkiye’de pek çok kişi bilmektedir.

Yazar Arslan Bulut’a göre, ABD yetkilileri özellikle İliman İslam adı altında Türkiye’de İslamiyet’i protestanlaştırmak istemektedir. Nitekim ABD Büyükelçisi Adelman “21. yüzyılda ABD’nin en büyük girişimi, İslam’da reform stratejisidir” demiştir. Bunun Cuma namazını pazara almak, kadınlara imamlık yaptırmak gibi örneklerini ABD’deki Müslümanlar arasında sergilemeye başladılar. Yine 2005 yılı içinde “Amerikan Board” adlı Amerikan Misyoner Örgütü üyesi olduğu medyada yer alan ve aralarında Cüneyd Zapsu’nun karısının da bulunduğu bir grubun, İstanbul’da bir camide, İslam anlayışına aykırı olarak kadınla erkek yan yana ve başı açık namaz kıldıkları basında yer aldı.

Bahâilik ve Fettullah Gülen Hareketi

Bahailik 19. asırda İran’da, büyük bir ihtimalle İngiliz Misyonerleri tarafından ortaya atılmış bir inanç sistemidir. Misyonerler İslam dinin batırmak ve yozlaştırmak için İslam ülkelerinde sapık inanışlar yaymışlardır. Bunlardan biri de Bahailiktir.

Bahailer bu inanış ve görüşlerini, halen dünyanın yedi yerinde bulunan Meşriku'l-ezkâr adlı dokuz cepheli mâbedlerinin çevresinde kurdukları okullar, hastahaneler, yetimler yurdu, çocuk yuvaları, turizm dernekleri ve benzeri sosyal yardım kurumları aracılığı ile yaymaya çalışmaktadırlar. Buradan görülüyor ki, kullandıkları yöntem misyonerlerin yöntemleriyle aynıdır.

Bahailerin zamanımızda en fazla buldukları yer İran'dır. Buradaki sayıları hakkında ileri sürülen rakamlar 300.000 ile 1.000.000 arasında değişmektedir. İkinci büyük merkezleri olan Amerika Birleşik Devletleri'nde 10.000 kadar, Avrupa'da birkaç yüz, Pakistan'da birkaç bin Bahai vardır. Irak, Suriye, Lübnan ve İsrail'deki Bahai sayısı önemsizdir. Başta Uganda olmak üzere bazı Afrika ülkelerinde de hissedilir bir ilerleme kaydetmişlerdir. 1986 yılında Hayfa'da Bahai World Center tarafından yayımlanan istatistiklerde dünyada mevcut Bahailer'in sayısı 4.739.000 olarak gösterilmiştir. (TDV İslam Ansiklopedisi)

Bahâîlerin inançları İslam'a tamamen terstir. Onlara göre namaz, ferdî olarak sabah öğle ve akşam samimi bir kalple Allah'ı anmaktır. Oruç, on dokuzuncu ay olan a'lâ ayında (2-21 Mart) on dokuz gün olarak tutulur. Hac yalnız erkeklere ve malî durumu müsait olanlara farzdır ve hac ya Bâb Mirza'nın Şîraz'daki evine yahut Bahâullah'ın Bağdat'ta ikamet ettiği eve yapılır. Belli zamanı ve merasimi yoktur. Zekât vergi olarak alınır. Bâb'a göre malların beşte birinden alınan zekât Bahâîlik'te de aynı olmakla beraber ayrıca gelirin % 19'undan ibaret "hakku'llah" denilen bir vergi vardır. Her sabah ve akşam, yorgunluk vermeyecek miktarda Bahâullah'a ait dua ve sözlerden okumak her Bahâî için vâciptir. Onlar bütün dinleri birleştirmişler ve İslam'ın farz olan ibadetlerini inkar etmişlerdir. Bütün dini kitapları da birleştirmişler ve kendilerine göre bir dini kitap oluşturmuşlardır.

Bahailik, 19. yüzyılda Bahauallah tarafından İran'da ortaya çıkmıştır. Bahauallah, Bâbîlik hareketiyle olan ilişkisi sebebiyle hapsedilmiş ve İran'dan Osmanlı İmparatorluğu'na sürgün edilmiştir. Öldüğü zaman kırk yıldan fazla bir süredir resmî olarak hâlâ ev hapsinde idi. Din, oğlu Abdülbaha'nın önderliğinde Avrupa'da ve Amerika'da ilerleme kaydetti, fakat doğduğu yerde, o zamanın İran'ında hâlen yoğun bir zulme maruzdu. Abdülbaha'nın ölümünden sonra ise Bahai toplumunun liderliği Şevki Efendi ve seçilmiş yapılar hem de atanmış kişilerden oluşan bir idarî düzene evrilerek yeni bir safhaya girdi.

Bahailiğin kurucusu olan Mirza Hüseyin Ali el-Mâzenderânî en-Nûrî, 1844 yılında şahsen hiç görmediği Bâb Mirza'nın görüşlerini benimsedi. Dokuz yıl sonra da kardeşi Mirza Yahyâ en-Nûrî ve ailesiyle birlikte Bağdat'a sürgün edildiler. Bağdat'taki âlimlerin şikâyeti ve İran hükümetinin ricası üzerine bu defa İstanbul'a sürgün edildiler. 3 Mayıs 1863'te Bağdat'tan hareket ederek önce İstanbul'a getirilen Mirza Hüseyin Ali, Mirza Yahyâ en-Nûrî ve yakınları, burada dört ay tutulduktan sonra Ocak 1864'te topluca Edirne'ye sürgün edildiler. Mirza Hüseyin Ali, burada açıkça ortaya attığı "men yuzhiruhu'llah" olma iddiasını, bütün Bâbîler'i kendi etrafında toplanmaya ve hatta İran Şahı Nâsırüddin, Osmanlı Padişahı Abdülaziz Han, Rus Çarı II. Alexander, Fransız İmparatoru III. Napolyon, papa IX. Pius, İngiliz Kraliçesi Victoria ve daha birçoklarına mektup yazarak kendisine uymaya çağırarak sürdürünce Sultan Abdülaziz, Subh-i Ezel Mirza Yahyâ ve ona bağlanan az sayıdaki Bâbî'yi Kıbrıs'a, taraftarlarınca "Bahâullah" adıyla anılan Mirza Hüseyin Ali ve taraftarlarını da Akkâ'ya kimseyle görüşmemeleri ve başka yerlere gitmemeleri şartıyla sürgün etti (1868). (TDV İslam Ansiklopedisi)

Fettullah Gülen Bahailik dini mensubudur. Dedesi İran'dan Türkiye gelmiş ve Doğu Anadolu'ya yerleşmişlerdir. Dayısı Bahailik dininin Türkiye'deki merkezi olan Edirne'ye yerleşmiştir. Gülen 18 yaşını doldurunca bulunduğu köyden çıkıp doğruca dayısının yanına Edirne'ye gelmiştir. Burada kendisini kamufle ederek 3 yıl boyunca Bahailik dinini öğrenmiş ve sonra bu dini yaymak için Anadolu'ya geçmiştir. Bu nedenle Gülen hareketi yabancılar tarafından organize edilmiş bir misyonerlik hareketidir.

Gülen kendisini Müslüman tanıtıp bir yandan da İslamiyet'in altını oymak için faaliyetler yapmıştır. Bütün misyonerler gibi okullar açmış, İslam'ı sapıtırıcı kitaplar yazmış ve vaizler vermiştir. Böylece yabancı güçlerin parasal desteği, medya desteği ile bir kısım Müslümanları etrafında toplamıştır. Müslümanların büyük bir kısmının gerçek İslam'dan haberleri olmaması yüzünden kısa sürede büyük bir cemaat olmuşlardır. Bu cemaat İslam dışına kayarak Bahailik dininin prensiplerine yaklaşmışlardır.

Gülen sahip olduğu bu cemaate güvenerek Devlet'i ele geçirmeye çalışmış, ancak bu amaçla yaptığı ayaklanma ters tepmiş ve mensupları yurt dışına kaçmışlardır. 15 Temmuz darbesi diye tarihte yer alan bu ayaklanma birçok Müslüman ailenin

de mahvolmasına sebep olmuştur. Müslümanlar Gülene inanmakla ne kadar hata yaptıklarını anlamışlardır. Ancak bu hataları hem kendilerine hem de ülkemize çok zarar vermiştir.

Gülen hareketi aslında Batılıların düzenlediği bir misyoner hareketiydi. Bu hareketin amacı Müslümanları gerçek İslam'dan uzaklaştırarak onları Hıristiyan yapmaktı. Ancak bunda başarılı olamadılar. Bilakis Gülen hareketine karşı Müslümanlar arasında bir cephe oluştu. Bu cephe Müslümanların tekrar gerçek İslam dinine sahip çıkmalarına neden oldu.

Bu tip misyonerlik hareketlerine karşı uyanık olmak her Müslümanın görevidir. Bunun için gerçek İslam dinini iyice bilmek ve saptırıcı propagandalara karşı uyanık olmak zorundayız. Aksi halde İslam düşmanlarının, bizi yok etmek ve ülkemizi ele geçirmek için her türlü hile ve tuzakları uygulamak için hazır beklediklerini bilmeliyiz.

Türkiye'de Misyonerliğin Ulaştığı Boyutlar

MİT tarafından hazırlanan ve 24 Nisan 2001'deki Milli Güvenlik Kurulu'na sunulan raporda misyonerlerin Türkiye'deki şüphe çeken faaliyetleri şöyle sıralanmıştır: 1998 yılından bu yana (2001'e kadar) ücretsiz dağıtılan İncil sayısı 8 milyonu aştı. İstanbul'da bazı radyo istasyonlarından Türkçe Hıristiyanlık propagandası yapıyorlar. Bazı yayınevlerinin sahibi oldular. Bu yayınevleri bölücü nitelikli Türkiye haritaları yayımladıkları halde haklarında herhangi bir işlem yapılmadı. Kiliseler aracılığıyla dağıtılan yayınlar arasında bulunan 'Kapsam' adlı aylık gazete de İslamiyet aleyhinde bir yayın. Son bir yıl içinde sadece İstanbul'da 19 kilise açıldı. Üstelik bu kiliselerin açıldığı yerlerde hali hazırdaki Hıristiyan cemaatlerden hiçbirinin üyesi de yaşamıyor. Emniyet Genel Müdürlüğü de, Şubat 2005'te Milli Güvenlik Kurulu'na sunulmak üzere misyonerlik faaliyetlerine ilişkin bir rapor hazırladı. Türkiye'deki "apartman altı kilise" olarak bilinen korsan kiliselerin istatistiğine yer verilen çalışmada, söz konusu kiliselerin sayısının son yıllarda hızla arttığı vurgulandı. Merkezi Londra'da bulunan "2000 and Beyond Movement" isimli misyonerlik teşkilatı, internet sitesinde kendisini dünyanın protestanlaştırılmasına adanmış bireylerin, kiliselerin, kuruluşların ve Hıristiyan misyonerlerin global ağı olarak nitelendirmektedir.

Hıristiyanlığın 2000 yılı ve ötesindeki hedeflerini 30 ve 40 Kuzey enlemleri arasındaki Makedonya'dan başlayıp Doğuda Urumçî'ye kadar uzanan dikdörtgen şeklindeki bölgeyi içine alacak şekilde belirlemiştir. Hıristiyanlığı yayma hedeflerinde bölgedeki anahtar şehirler olarak seçilen 100 şehir arasında İstanbul da yer almaktadır. Teşkilatın yayınladığı haritada Hıristiyanlaştırılacak ülkelere sıra numarası verilmekte, ilk sırada da Türkiye ve Orta Asya bulunmaktadır. Türkler ise İslam dünyasına giriş kapısı olarak isimlendirilmektedir. Bu teşkilat dünyadaki bütün Katolik, Anglikan, Protestan, Ortodoks ve diğer misyoner teşkilatlarının faaliyetlerini koordine etmekte ve yönlendirmektedir. (Ayten Sezer, Düünden Bugüne İstanbul'daki Misyonerlik Faaliyetleri)

Son dönemlerde misyonerlik faaliyetlerinin biçim değıştirdiğı görölmektedir. Misyoner faaliyetlerinin 1965'ten sonraki dönemi "diyalog dönemi" olarak nitelendirilir. Papa 16. Benedictus Türkiye'den de bazı kişilerin katıldığı Müslüman, Musevi ve Hıristiyan ile Mecusiler dâhil dünya dini liderleriyle Napoli'de bir araya geldiğı dinler arası diyalog toplantısından sonra yaptığı konuşmasında "tüm insanlığın Hıristiyanlaştırılmasını" istemiştir.

Prof. Dr. Ayten Sezer, "Düünden Bugüne İstanbul'daki Misyonerlik Faaliyetleri" adlı makalesinde şunları yazmaktadır:

"Türkiye'de ve dünyada meydana gelen iç ve dış gelişmelerin etkisiyle 1960'lı yıllarda Türkiye'ye gelmeye başlayan misyonerlerin çalışmaları 1980'li yıllarda Anayasa'dan dinî faaliyetleri yasaklayan 163. maddenin kaldırılmasının da etkisiyle başta İstanbul olmak üzere Türkiye'nin diğer bölgelerinde hız kazanmıştır. Bu dönem hakkında gerek Emniyet raporları gerekse internet kaynaklarından önemli bilgiler edinilmektedir. Emniyet raporlarına göre misyonerler daha çok üniversite öğrencilerini, kimsesiz ve yoksul aile çocukları ile dinî bilgilerden yoksun, doğal afete maruz kalmış kimseleri hedeflemişlerdir. Misyonerler açısından Türkiye Ortadoğu'nun ve Asya'nın anahtarı durumunda olmuştur. Ev, otel vb. yerlerde toplantılar yapmaları, inanç turizmi bağlamında gezi programları düzenlemeleri, çocuk köyleri kurmaları, yaz kampları açmaları, iletişim (radyo, televizyon ve internet) yoluyla propaganda yapmaları dikkat çekmiştir. Emniyetten edinilen bilgilere göre, bu faaliyetler sonucunda gayri resmi rakamlara göre İslam dininden Hıristiyanlığa ve diğer inanışlara geçen vatandaşların sayısının 10.000 civarında olduğu bunlardan 3.000'nin Yehova Şahidi, 2.000'inin Bahai, 5.000'inin Protestan olduğu tahmin edilmektedir.

Toplumsal gelişmelere paralel olarak temelde siyasi ve dünyevi amaca yönelik, genelde dış kaynaklı olarak ortaya çıkan ve kendilerini Katolik ve Protestanlar (İsa Mesih Cemaati, Mesih İnanlılar), Yehova Şahitleri, Bahailer olarak adlandıran grupların, özellikle İstanbul, Ankara, İzmir, Kocaeli, Gaziantep, Bursa, İçel, Adana ve Hatay illerinde resmi olarak tanınmış ibadet yerleri dışında apartman katları, iş yeri olarak ayrılan dükkanları kiralamak ve satın almak suretiyle ibadet yeri (ev kilisesi) olarak kullandıkları, buralarda ibadet, dinî ayin, tören yaptıkları gözlenmiştir. Misyonerlik faaliyetlerinin artmasına paralel olarak, son üç yıl içerisinde İslam dininden 185 kişinin Hıristiyan dinini, 1 kişinin de Yahudi dinini seçerek din değiştirdiği Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne tespit edilmiştir. Türkiye genelinde, başta İstanbul, İzmir, Ankara illeri olmak üzere 47'si Protestanlara, 9'u Bahailere, 19'u Yehova Şahitlerine ait toplam 69 adet resmi olarak tanınmayan ibadet yeri bulunmaktadır.”

15 Mart 2007'de uydudan yayına başlayan Kanal Hayat ise Türkçe yayın yapan Hıristiyan televizyonudur. Kanalda Türkiye'deki bazı kiliselerin vaizlerinin hazırladığı programlar yayınlanmaktadır. İncil internetten anlatılmakta ve sohbet odaları ile dinî sorulara açıklık getirilmekte, bedava kutsal kitap gönderilmekte, bunun için bazı basın yayın organlarında ücretsiz İncil için ilânlar verilmektedir. İlanlarda verilen telefon numaraları ile sorunları olan bireyler için ayrıca Alo Dua Hattı adıyla bastırılan kartvizit dağıtılmaktadır.

Protestan misyoner örgütlerinin yayınevi ve radyoları ise şunlardır: Redhouse ve Kitab-ı Mukaddes Şirketi, 1987'de kurulan Yeni Yaşam Yayınları, 1991'de kurulan Müjde Yayıncılık ve Lütuf Yayıncılık, 1996'da kurulmuş Kaya Basım Yayın Dağıtım ile Gerçeğe Doğru adlı dergi.

Türkiye'nin Avrupa Birliği sürecinde çıkarılan demokratikleşme yasalarının sağladığı imkânlardan da yararlanan misyonerler İstanbul'da önemli toplantılar gerçekleştirmişlerdir. Bu amaçla Fener Rum Patrikhanesi tarafından düzenlenen etkinlikler kapsamında Ortodoks kiliseleri önderleri 2008 yılının “Aziz Pavlos Yılı” kabul edilmesi dolayısıyla İstanbul'da toplanmıştır. İnanç turizmi adı altında dini yerler için de geziler düzenlenmiştir.

Şu an iki radyo kanalı ile Hıristiyanlık propagandası yapılmaktadır. Bunlardan biri Orta Dalga (MW) 1170 Khz' den yayın yapan Kumru FM'dir. Bir diğer radyo ise 1993'te Müjde Yayıncılık bünyesinde kurulan ve FM kanalı 89,6'dan yayın yapmakta olan “Müjde FM” dir.

Ayrıca yurt dışındaki Türklere yönelik faaliyetlerin yapıldığı birçok kiliselerde bulunmaktadır. Bunlardan bazıları Downs Baptist Church (İngiltere), Müjde Kilisesi ve Müjde Kurumu (Hollanda-Amsterdam), Brüksel Avederanagan İncil Kilisesi (Belçika), Türkçe Konuşan Kilise Topluluğu, İsa Mesih İmanlılar Cemaati (Almanya)

Ankara Ticaret Odasının hazırladığı Misyonerlik Raporuna göre, misyonerlikle ilgili İstanbul'da 126 kilise, 4 dergi, 1 kafe, 36 dernek, 7 gazete, 12 İnternet sitesi, 1 müze, 1 otel, 6 radyo, 6 şirket, 44 vakıf ve 2 yayınevi bulunuyor. İzmir'de ise misyoner faaliyetleri ile ilgili olarak toplam 8 cemaat veya topluluk bulunmaktadır.

Yine aynı rapora göre Türkiye'de Hıristiyan cemaati sayısının 50-55 bin olarak tahmin edilmekte 3000'den fazla kilise çok sayıda kitabevi, kütüphane, 6 dergi, onlarca vakıf. Yayınevleri, 5 radyo, çok sayıda manastır, 2 kafe, 1 acenta ı mahfil, 7 şirket 1otel, 1 tercüme bürosu 7 gazete 1 tarihi eser, 2 müze 4 harebe 1 kale onlarca dernek bulunduğu kaydedildi. Bu çalışmaların sonucu olarak, Batıkent Protestan Kilisesi'nde 37 öğrenci Hıristiyan yapıldı. Bundan başka Gazi Üniversitesi'nde 138 kişi, Hacettepe Üniversitesi'nden 6 kişi, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden 245 kişi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nden 97 kişi din değiştirerek Hıristiyan olmuşlardır.

Yazar şair Atilla İlhan 1.12.2004 tarihli Cumhuriyet gazetesinde bir yazısında misyonerlerin Türkiye'de ulaştıkları hedefleri şöyle anlatmaktadır: "Ülkemizde misyoner cemaatlerinin sayısı 55 bin. Misyonerlik faaliyetlerini yürütenlerin büyük kısmı ABD, İngiltere, Yeni Zelanda, Avusturya, Almanya, İsveç, Romanya ve Güney Kore uyruklu kişilerdir. Misyoner faaliyetlerinin yoğunlaştığı illerin başında ise İstanbul, Ankara, Trabzon, Antalya, Adana, Hatay, Bursa Samsun ve Edirne gelmektedir. Kapadokya'da 2002'de yapılan toplantıda 1970 yılında Türkiye'de sadece 4 kişi Protestan iken bu sayı 2002 yılında 6000'e ulaşmıştır. Ayrıca bu sayının her yıl ikiye katlanması için her ilde kilise, her evde bir İncil ve her yerleşim biriminde bir önder ve bir topluluk sloganlarının benimsenmesi kararı alındı. Türkiye'de misyonerlik faaliyetini yürütenler 2004 yılında Alanya'da bir toplantı düzenlediler. Bu toplantının en çarpıcı noktalarından birisi, Türkiye'de hedefe adım adım yaklaşıldığı söylenirken, Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde çalışmaların hızlandırılması gerektiği kararı alındı. Önünüzdeki dönemde Erzurum, Eskişehir,

Malatya ve Çanakkale hedef il olarak seçilirken Gaziantep, Kayseri ve Adana'da bazı kesimlerde misyonerlik faaliyetlerinin yoğunlaştırılmasına karar verildi."

Bir çeşit sömürgecilik olan misyonerliğin bu kadar yol almasında hiç şüphesiz AB'ye uyum yasalarının büyük rolü olmuştur. Ulus devletini tasfiye etmek amacı taşıyan Batı, bu yasaları Türkiye'ye karşı bir psikolojik savaş aracı olarak kullanmaktadır.

Bu duruma göre Türkiye'de bir de kültür misyonerliği söz konusudur. Türkiye'de bazı işyeri ve dükkan tabelaları ile gerek resmi ve gerekse özel bürokraside görev yapan kişilerin kartvizitleri İngilizce yazılmaktadır. Bu düpedüz sömürgeciliğin gönüllü kabulü olmalıdır. Acaba bunun örneğine bizim dışımızda hangi ülkede rastlanmaktadır? Avrupa'da böyle bir şey düşünülemez. Nitekim AB İş adamları Topluluğu Başkanı olan Fransız, İngilizce konuştuğu için onu protesto etmek amacıyla Fransız Cumhurbaşkanı Jack Chirac toplantıyı terk etmiştir.

Prof. Dr. Erol Manisalı, "Bıçak Sirtında Cumhuriyet" adlı kitabında misyonerlik hakkında şunları yazar: "Türkiye gibi Müslüman bir ülkede gazete ve televizyon haberlerinde kiliseler, papazlar ve hatta rahibeler ön plana çıkar. Sadece İngiliz papazları değil diğerleri de. Kısacası Müslüman mahallesinde salyangoz satışı artar."

Prof. Manisalı'nın bu açıklamaları bize bir kanalda yer alan "Yabancı Damat" dizisini ve yine basında yer alan bir bayan mankenin bir Yunan vatandaşı ile evlenmek için Ortodoks Hıristiyan olduğunu hatırlatmaktadır. "Yabancı Damat" dizisinin Yunanistan tarafından finanse edildiği iddia edilmektedir. Bu konuların medyada günlerce yer alması bir çeşit misyonerlik olup teşvik amacı taşımaktadır. Bu Türk geleneklerine aykırıdır. Çünkü bugüne kadar genellikle Hıristiyanlardan kız alınır fakat kız verilmez. Oysa, çokuluslu şirketlerin kanalları ile mütareke basını, ısrarla bunun tersini işlemektedir. Özel kanalların çoğunluğunun görevi bu olduğu için bunda yadırganacak bir durum yoktur. Fakat devletin televizyonu olan TRT-1 ve TRT-INT Ramazan ayında "İftara Doğru" programlarından birisini, İspanya'da yaşayan ve bir Katolik Hıristiyan'la evlenen bir Türk kızının evinden yaparak, bunu sanki Türk geleneklerine ve İslam inançlarına uygun bir durummuş gibi takdim etmekle acaba neye hizmet etmektedir? Ayrıca İftara doğru programında yabancı birisine özellikle İngilizce ilahi söyletilmesi de bir çeşit kültürel misyonerlik değil midir?

Misyonerlik faaliyetlerinin İlahiyat Fakülteleri'ne kadar uzandığı görülmektedir. Şöyle ki, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde görev yapan bir profesör daha yardımcı doçentken Redhouse Ansiklopedisinden gelen teklif üzerine İslam ve Tasavvuf üzerine bir çalışma hazırladı. Daha sonra ABD'de Moon Tarikatı'nın merkezinde bir yıl kaldı. Yine 1999 yılında Türkiye'deki İlahiyat Fakültelerinden birisinde bir doktora öğrencisi "Hadisler Metinle mi, Lafızla mı Gelmişlerdir?" konulu bir doktora tezi hazırladı. Bu çalışma Amerika'da bulunan "Oryantalist İslam Araştırmaları Enstitüsü" tarafından desteklendi. Bu çalışmada amaç hadisleri reddetmektir.

Bu konu ile ilgili olarak kısaca son günlerde moda olan medyatik ilahiyatçılardan da kısaca söz edelim. Bazı ilahiyatçılar Kur'an'da açık olmayan ayetler olduğunu ileri sürerken, bazıları Kur'an'ın Hz. Peygamber (sav)'in ağzından çıkan sözler olduklarını ileri sürmektedirler. Medyada birbiri ile çelişen birçok ilahiyatçı açıklamaları ile Müslümanların kafalarını karıştırılmaya çalışılmaktadır. Bu bir misyonerlik taktiğidir. Müslümanların bu türlü oyunlara karşı daima uyanık olmalıdır. Bunların bir kısmının İslam'ın temel kaynaklarından ikincisi olan hadisleri inkar ettikleri görülmektedir. Ayrıca "Horozdan kurban kesilmesi, cinsel ilişki ile oruç bozulması" gibi akla, mantığa ve bugüne kadar İslam anlayışına uygun olmayan düşünceleri dile getirmekte ve medya bunu, toplumun inancını rencide etmek bağlamında zevkle ve alaycı bir tavırla ele almaktadır. Ayrıca medyatik ilahiyatçılardan birisi Moon tarikatı ile ilişkisi olduğunu bir programda itiraf etti. Yine büyük partilerden birisinin genel başkanının Moon tarikatı ile ilişkisi olduğunu eski genel sekreteri basına açıkladı.

Bazıları misyoner faaliyetlerini önemsiz buluyorlar. Oysa saldırgan Evangelist misyonerler, bizim gibi sivil giyinip öğretmen, iş adamı, öğrenci, tüccar, barış gönüllüsü, turist kimliğiyle faaliyetlerini yapıyorlar. Para ile daire kiralayıp apartman kiliseleri kuruyorlar. Birkaç yıldan beri içinde hiçbir Hıristiyan vatandaşın yaşamadığı şehirlerde kilise binaları yapıldı, kuleleri var, çanlar çalıyor, Pazar ayinleri yapıyorlar. Diyarbakır'daki kilisede çalgılar çalınıyor, ilahiler okunuyor.

Gerçekten bazı kişiler, misyonerliği masum dinsel bir faaliyet sanıp "birkaç kişi Hıristiyan olsa ne olur, bunda korkulacak ne var?" anlamında sözler söylemektedirler. Bunlardan birisi de Eski Devlet bakanı Mehmet Aydın'dır. İktidarın yayın organı olan Yeni Şafak Gazetesi yazarlarından Akif Emre,

Türkiye'deki misyonerlik faaliyetlerinden oldukça rahatsız olmuş olmalı ki, bu konuda şunları yazmıştır: "Türkiye'de Kürtler ve Aleviler üzerinde misyonerlerin ilgisi artmıştır. Türkiye'de kendi kültüründen kopuk Batıcı seçkinlerin yetiştiği okulların neredeyse tamamı Türkiye'deki misyoner okullarıdır. Devlet Bakanı Mehmet Aydın, misyonerlik konusunu ne kadar hafife aldığı şu açıklaması göstermektedir: "Misyonerler Cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemizde yoğun faaliyet gösterdiler. Son günlerde faaliyetlerinin arttığı görülüyor. Herkesin kendi dinini yayma ve anlatma özgürlüğü vardır. Buna engel olamazsınız."

Gerçi İslamiyet'te misyonerlik yoktur, sadece tebliğ vardır. Hz. Muhammed (sav), İslam dinini sadece anlatmıştır, inanıp inanmamayı kişinin kendisine bırakmıştır. Çünkü İslam dininde "Dinde zorlama yoktur" (Bakara, 2/256).

Ancak Mehmet Aydın'a şunu sormak gerekir: "Türkiye'den özel bir grup, Avrupa'da İslamiyet'i yaymak amacıyla bir örgüt oluşturup bunu iş edinse ve Paris, Berlin ve Londra gibi Batı kentlerinde İslamiyet'i yayma propagandası yapmaya başlasa, acaba Batılılar buna seyirci mi kalır yoksa engel mi olmaya çalışırlar? Onların buna bir hukuksal kılıf bulup engelleyecekleri muhakkaktır. Çünkü İslam'a davet etme şöyle dursun Avrupa'da öğrenim gören Türk dünyası ve İslam dünyası öğrencilerinin Hıristiyanlık üzerine lisansüstü tez yapmalarına bile izin verilmemektedir. Ayrıca Avrupa'daki camilerde, İslam'a davet amacı taşıyor diye hoparlörle dışarıya ezan okunması bile yasaktır. Oysa onlar Türkiye'de kurdukları kiliselerde çanlarını açıkça çalabilmektedirler."

Sonuç

Misyonerlik, sadece dinsel bir faaliyet değil kültürel, siyasal ve ekonomik boyutları olan bir emperyalizmdir. Misyonerliğin kültürel boyutu, ulusal dilin ve dolayısıyla kültürlerin eğitim öğretim yaşamından çıkarılarak yerine küresel dil safsatası ile yabancı dilin konulmasıdır. Nitekim ülkemizde devlet, Türkçe yerine İngilizce eğitim yapan Anadolu liselerini açmıştır. Bu okulları Prof. Dr. Oktay Sinanoğlu misyoner okulları olarak tanımlamaktadır. Öte yandan İngilizce eğitim yapan Ortadoğu, Boğaziçi üniversitesi yanında birçok üniversitelerde İngilizce Tıp, İngilizce İktisat gibi bölüm ve fakülteler açmıştır. Özel üniversitelerin çoğu zaten İngilizce eğitim yapmaktadır. Bu gidişle Türkçe bilim dili olmaktan çıkacak ve yerini

İngilizce alacaktır. Bu gidişe mutlaka dur demek, ülkemizin geleceği açısından çok önemli ve zorunludur.

Misyonerliğin siyasal boyutu ise, Ulus devletlerin ortadan kaldırılarak küresel dünya imparatorluğunun kurulmasıdır. Nitekim çok uluslu şirketler, İstanbul başkent olmak üzere bir dünya devleti kurma projesi üzerinde çalışmaktadırlar.

Misyonerliğin ekonomik boyutu olan Küreselleşme ise, kapitalizmin yeni ve vahşi bir versiyonudur. Kapitalizmin temeli de Protestanlıktır. Çünkü Protestanlıktaki rasyonel olma, tutumlu olma ve dünyevi işe dini ve ahlaki değer verme gibi prensipler günlük sosyal ve ekonomik hayata uygulanınca kapitalizm doğmuştur. Bu bağlamda ulusal ekonomilerin zenginlikleri özelleştirme adı altında elden çıkarılarak, çok uluslu şirketlere satıldıkları görülmektedir. Bu ise kapitalizmin gereği çok uluslu şirketlerin dünyanın kaynaklarına el koymaya başladıklarını göstermektedir.

Kasıtlı olarak veya bilmeyerek Türk halkının inancına saldıranlar, farkında olmasalar da misyonerliğe hizmet etmiş olmaktadır. Çünkü Türk halkının inancında meydana gelebilecek bir inanç boşluğunu doldurulmasını Hıristiyan misyonerleri sabırsızlıkla beklemektedirler. Çünkü din inancı, toplum için doğal bir ihtiyaçtır. Bu sebeple Eski Sovyetlerde din yasaklandığı için Rus köylülerinden bazıları putlara tapmaya başlamıştır.

Bugün Türkiye’de din konusunda iki sorunla karşı karşıya bulunmaktadır. Bunlardan birincisi dinin istismar edilip kişisel çıkarlara alet edilmesi, diğeri ise hâlâ Türk halkının kimliğinin bir unsuru olması dolayısıyla Müslümanlığın, Batı kültür emperyalizminin hedefi haline gelmiş olmasıdır. Bununla ilgili olarak medyadaki yerli işbirlikçiler, din istismarını bahane ederek, halkın inancına saldırmakta veya onunla alay etmektedirler. Ne yazık ki Batı emperyalizmi bu konuda hayli başarı sağlamıştır. Bugün Batı, Türkiye üzerindeki dinsel baskıyı, Fener Rum Patrikhanesinin ekümenliği, Heybeliada Ruhban Okulu’nun açılması ve Anadolu’da yoğun misyonerlik faaliyetleri ile sürdürmektedir.

Görüldüğü gibi Hıristiyan misyonerleri, ülkede yaratılan manevi boşluktan yararlanarak faaliyetlerini yoğun bir şekilde yürüterek büyük başarılar sağlamışlardır. Bazıları “ne olacak sanki bir grup insan da varsın Hıristiyan olsun, kime ne zararı var” diye düşünebilirler ve bu düşünce, görünüşte hepimize akla uygun da gelebilir. Fakat bir süre sonra Hıristiyan olanların sayıları milyonlarla

ifade edilmeye başladığında Batlılar, Türkiye’de Müslüman-Hıristiyan çatışmasını başlatabilirler. Çünkü onlar hâlâ Türklerin Anadolu ve İstanbul’u almasını hazmedememişlerdir..

Ayrıca Türkiye’nin önünde işsizlik, sağlık, eğitim, savunma, güvenlik, AB ve ABD ile ilişkiler gibi çok ciddi sorunlar dağ gibi dururken, dıştan güdümlü medya, başörtüsü, imam-hatip gibi yapay gündemler yaratarak bunların kamuoyunda sürekli tartışılmasını sağlamaktadır. Toplum olarak bilinçlenip bu oyunlara gelmemek ve gerçek sorunlarımız üzerinde kafa yorarak bunların çözümünü sağlayarak gelişmiş güçlü bir ülke olmak zorundayız. Aksi halde İstanbul’un işgali sırasında “Bizans halkının meleklerin cinsiyetini tartıştıkları” gibi incir çekirdeğini doldurmayacak konularla enerjimizi boşa harcayarak emperyalizmin sistemli saldırısı karşısında yok olmak tehlikesi ile karşı karşıya kalabiliriz.

Prof. Dr. Ayten Sezer, “Osmanlı’dan Cumhuriyet’e; Misyonerlerin Türkiye’deki Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri” adlı çalışmasında şunları yazmaktadır:

“Türkiye'nin coğrafi konumu, Asya ile Avrupa'yı birbirine bağlayan bir alanda yer alması, zengin yeraltı ve yerüstü kaynaklarına sahip olması, dünyanın değişik medeniyet ve kültürlerine beşiklik yapmış bir bölgesinde bulunması, yüzyıllardan beri çeşitli tehditlere maruz kalmasına vesile teşkil etmektedir. Bir başka deyişle jeopolitik ve jeostratejik açıdan önemi yüzünden bölgede menfaati olan ve dolayısıyla Türkiye'nin güçlenmesini istemeyen çevreler tarafından her yol deneyerek ülkemize yönelik örtülü ve sinsice yürütülen pek çok faaliyetin sürdürüldüğü bilinmektedir. Bu tehlikelerden biri de Türkiye'de yüzyıllardır yürütülen misyonerlik faaliyetleridir. Önceleri dini gayelerle başlayan bu faaliyetler, daha sonra ait oldukları ülkelerin emperyalist gayelerini gerçekleştirmek için siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik nüfuz sağlamanın yollarından biri olarak kullanıldı. Söz konusu amaçlarını gerçekleştirebilmek için gittikleri toplumları kendi dinlerinden, dillerinden ve kültürlerinden koparmanın yollarını deneyen misyonerler takip ettikleri metotlarla kültürsüzleştirdikleri toplum üzerinde etkili olmaya çalışırlar. Böylece kültür emperyalizminin öncülüğünü yapan misyonerler ortaya çıkan boşluktan yararlanarak kendi din, dil ve kültürlerini yerleştirmek için çaba sarfederler. Bunun için en fazla eğitim ve öğretim kurumları ile sağlık kuruluşlarını kullanmışlardır. Açtıkları bu kurumlarda yürüttükleri çalışmalarla Osmanlı toplumundaki etnik ve dini bakımdan farklılıklar gösteren unsurların bağımsızlık hareketlerine zemin hazırladılar.

Eskiden olduğu gibi günümüz Türkiye'sinde de gerek anılan kurumlarda verilen eğitim yoluyla gerekse yasal olmayan yollardan ülkeye soktukları yayınlarla misyonerlik faaliyetlerine gizli, açık ya da örtülü olarak devam edildiği görülmektedir. Bu tür etkilerden kurtulabilmek için toplumun her kesiminin gerek eğitim ve öğretim kurumları vasıtasıyla gerekse kitle iletişim araçları yoluyla gerekli bilgilerle aydınlatılması ve söz konusu faaliyetlerin kontrol altında tutulmasında yarar vardır.”

Tehlike büyüktür. Toplum olarak kültürümüzü ve dini inançlarımızı Batı emperyalizmin musallat olmasından korumalıyız. 1000 yıldır toplumumuzun birliğini ve bütünlüğünü, bağlı bulunduğumuz İslam dininin temel ilkeleri ile sağladık. Bu yüzden her devirde bağımsızlığımızı elde edebildik. Bu yolda nice zaferler elde eden ülkemiz bundan sonra da aynı inanç ve ilkelerle yoluna devam ederek, Batı misyonerliğinin ülkemizde hezimete uğramasına çalışmalıyız.

Ümit ve dua ediyoruz ki, Allah Teâlâ bu topraklar üzerinde İslam dinini ve Türk Milletini kıyamete kadar devamlı payidar kılacaktır. Bu topraklar üzerinde, İslam'ın ve Milletimizin gücü, İslam'a ve Türklüğe düşman olanlara karşı daima muzaffer olacaktır. Bu konuyla ilgili bütün münafık, sahtekar ve düzenbazlar bertaraf edilecektir. Ülkemiz bütün insanlık için, daha önce olduğu gibi, huzur ve barış yuvası olacaktır.

Kaynaklar

“Atatürk Döneminde Yabancı Okullar (1933-1938)”, Ayten Sezer, Hacettepe Üniversitesi Atatürk ilkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 1994

“Bahâîlik”, TDV İslam Ansiklopedisi

“Bıçak Sirtında Cumhuriyet”, Erol Manisalı, Derin Yayınları, İstanbul, 2003

“Bu Dünya Eşiğinde Bütün Eserler 4”, Cemil Meriç, İletişim Yayınları, İstanbul, 1996

“Osmanlı'dan Cumhuriyet'e; Misyonerlerin Türkiye'deki Eğitim ve Öğretim Faaliyetleri”, Ayten Sezer, Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi,

“Çağdaş Misyonerlik Faaliyetleri ve Türkiye’de Misyonerlik Faaliyetleri”, M. Aydın, Kaktüs Yayınları, İstanbul, 2002

“Dini ve Milli Bütünlüğümüze Yönelik Tehditler”, H. Baş, İcmal Yayınları, 2000

“Dinlerarası Diyalog, İlimli İslam ve BOP”, Arslan Bulut, Yeniçağ Gazetesi, 27. 04. 2005

“Giriş: Tevrat, İncil ve Kur'an”, Sakıp Yıldız, İstanbul Hakikat Yayınları, 1974

“Hristiyanların Diyalogu”, Abdulkadir Özkan, Milli Gazete, 11.11.2005

“Hıristiyanlığı Seçmek Emperyalizmi Seçmektir”, Atilla İlhan, Cumhuriyet Gazetesi, 27.09.2004

“İslam'ın En Katı Yorumu: Vehhabilik”, H. Miray Vurmay, Cumhuriyet Strateji Eki, 12.10.2005

“Laiklik: Enigmaya Dönüşen Paradigma”, A. Altındal, Anahtar Kitaplığı, İstanbul, 1994

“Misyonerlik”, TDV İslam Ansiklopedisi

“Misyonerlerin Faaliyeti”, Kazım Karabekir Paşa, Yeni Sabah Gazetesi, 11-12 Kanunusani 1939

“Misyonerlerin İtirafı”, Necati Özfatura, Türkiye Gazetesi, 26.11.2003

“Misyonerlik, Hıristiyan Misyonerlerin Yöntemler ve Türkiye’ye Yönelik Faaliyetleri”, Ş. Gündüz, M. Aydın, İstanbul, 2002

“Misyonerlik Raporu”, Ankara Ticaret Odası, 2003

“Misyonerlik ve Hıristiyan Misyonerleri”, Şinasi Gündüz, Kaktüs Yayınları, İstanbul, 2002

“Misyonerlik ve Türkiye”, Abdurrahman Küçük, DİB Yayınları, Ankara, 1996

“Misyonerlik ve Türkiye’ye Yönelik Misyoner Faaliyetleri”, Remzi Kılıç, TÜBAR-XIX-/2006-Bahar

“Müdafaa”, TDV İslam Ansiklopedisi

“Nasıl Hıristiyan Olacaktık?”, Kazım Karabekir Paşa, Truva Yayınları, İstanbul, 2023

“Oldu Olacak Hutbeyi de ABD Yazsın”, Osman Tığraklı, Yeniçağ Gazetesi, 10.06.2005

“Osmanlı Türkiye'sinde Azınlık Okulları”, Remzi Kılıç, Türk Kültürü, yıl 37, sayı 43, sayfa 151-159

“Sınıksız Misyoner”, Arslan Bulut, Yeniçağ Gazetesi, 25.10.2005

“Sivil Örumceğin Ağında”, Mustafa Yıldırım, Sia Kitap, İstanbul, 2022

“Şark-Garb Medeniyeti Karşısında Türkiye”, Mehmet Kaplan, Türk Yurdu, 11(281), 2 60, 12

“Türkiyede Misyonerlik Faaliyetleri”, M. Aydın, DİB Yayınları, Ankara, 1996

“Türkiye'de Misyonerlik Faaliyetleri”, Erol Güngör, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1999

“Vatikan ve Tapınak Şövalyeleri”, Aytunç Altındal, Ankara, 2002

“Yahudilik, Hıristiyanlık ve İslam”, E. Baş, S. İnce, Erkam Yayınları, İstanbul, 2021

“Yeni Bir Din Teklifi”, Necdet Sevinç, Tercüman Gazetesi, 28.02.2006

Yorum ve Eleştirileriniz için : oryanmh@gmail.com

[Ana Sayfa](#)

[Makaleler](#)